
Antopäivä: 15.6.2018	Voimaantulopäivä: 1.7.2018	Voimassa: toistaiseksi
-------------------------	-------------------------------	---------------------------

---

Säädösperusta:

Ajoneuvolaki (1090/2002) 27 a, 29, 36, 50 c, 50 e, 60 a, 61 a ja 62 §

Täytäntöönpantava EU-lainsäädäntö:

Muutostiedot:

Kumoaa Liikenteen turvallisuusviraston määräykset:

Autojen ja niiden perävaunujen tekniset vaatimukset (TRAFI/196251/03.04.03.00/2017)

Autojen ja niiden perävaunujen teknisistä vaatimuksista annetun määräyksen 5 kohdan muuttaminen (TRAFI/413552/03.04.03.00/2017)

Autojen ja niiden perävaunujen tekniset vaatimukset (TRAFI/61749/03.04.03.00/2015)

Autojen ja niiden perävaunujen tekniset vaatimukset

SISÄLTÖ

1	YLEISTÄ	4
1.1	Määräyksen tarkoitus	4
1.2	Soveltamisala	4
1.3	Määritelmät	5
2	DIREKTIIVIEN, EY- JA EU-ASETUSTEN SEKÄ E-SÄÄNTÖJEN MUKAISET VAATIMUKSET	5
3	KANSALLISET VAATIMUKSET	6
3.1	Jarrut	6
3.2	Valmistajan lakisääteinen kilpi	6
3.3	Valaisimet ja heijastimet	6
3.3.1	Asennus	6
3.3.2	Pakolliset valaisimet ja heijastimet	7
3.3.3	Sallitut valaisimet ja heijastimet	7
3.3.4	Taksivalaisin	8
3.3.5	Kilpien valaisimet	8
3.3.6	Tiepalveluauton ja ensiaputoimintaan käytettävän auton tunnusvalaisin	8
3.3.7	Vetoauton tunnusvalaisimet	8
3.3.8	Heijastavat mainokset	8
3.3.9	Pysäköidyn perävaunun valaisimet	9
3.4	Vetoajoneuvon ja hinattavan ajoneuvon väliset kytkennät	9
3.5	Peruutushälytyn	9
3.6	Nopeudenrajoitin	9
3.7	Taksamittari	10
3.8	Varoituskolmio	10
3.9	Sähkökäyttöinen auto	10
3.10	Pelastusauto, poliisiajoneuvo, Tullin ajoneuvo ja rajavartiolaitoksen ajoneuvo	10
3.11	Esteetön ajoneuvo	11
3.12	Mitat ja massat	12

3.12.1	Mäestälähtökyky	12
3.12.2	Kääntyvyysvaatimus	12
3.12.3	Takakulman sivuttaissiirtymä	12
3.12.4	Ilmajousitusta vastaava jousitus	12
3.12.5	Nostettava tai kevennettävä akseli	12
3.12.6	Massan jakautuminen	13
3.13	Maastoajoneuvo	13
3.14	Perävaunun ohjauslaite	13
3.15	Poikkeukset etu-alleajosujoausta koskevista vaatimuksista	14
3.16	Poikkeukset sivusujoausta koskevista vaatimuksista	14
3.17	Poikkeukset taka-alleajosujoausta koskevista vaatimuksista	15
3.18	Poikkeukset roiskeenestolaitteen asennusta koskevista vaatimuksista	15
4	MUUTTOAJONEUVON JA ERÄIDEN MUIDEN AJONEUVOJEN VAATIMUSTENMUKAISUUS	15
5	SIIRTYMÄMÄÄRÄYKSET	16

LIITELUETTELO

Liite 1	Ajoneuvoja koskevat kansalliset poikkeukset	17
Liite 2	Paineilmajarruilla varustettujen autojen ja niiden perävaunujen jarrujen vaihtoehtoiset vaatimukset	26
1	YLEISTÄ	26
1.1	Liitteen 2 määritelmät	26
1.2	Liitteen 2 soveltamisala	27
2	AUTOJA JA PERÄVAUNUJA KOSKEVAT YHTEISET VAATIMUKSET	27
2.1	Vertailuajoneuvoa koskevat vaatimukset	27
2.2	Vaatimustenmukaisuuden osoittaminen	27
2.3	Ajoneuvon kuormaus	28
2.4	Rakenne- ja asennusvaatimukset	28
2.5	Ajonvakautustoiminto	28
3	AUTOJA KOSKEVAT VAATIMUKSET	29
3.1	Auton käyttöjarrun teho	29
3.2	Auton varajarrun teho	30
3.3	Auton jarrujen häipyminen	30
3.4	Auton seisontajarru	30
3.5	Jarrutustehon jakautuminen auton akseleille	31
3.6	Auton jarrujen vasteajat eli toimintaviiveet	31
3.7	Auton paineilmajärjestelmien energiasäiliöiden tilavuus ja energianlähteet	32
3.8	Auton jarrujen lukkiutumisenestojärjestelmää koskevat vaatimukset	32
3.9	Käsi käyttöinen jarruvoimansäädin	33
3.10	Perävaunun jarrujen käsiohjausventtiili	33
4	PERÄVAUNUJA KOSKEVAT VAATIMUKSET	34
4.1	Perävaunun käyttöjarrun teho	34
4.2	O ₃ -luokan ajoneuvon testi jatkuvalla jarrutuksella	34
4.3	O ₄ -luokan ajoneuvon jarrujen häipymistesti	34
4.4	Perävaunun seisontajarru	35
4.5	Perävaunun automaattinen jarrujärjestelmä	35
4.6	Jarrutustehon jakautuminen perävaunun akseleille	35
4.7	Perävaunun jarrujen vasteajat eli toimintaviiveet	35
4.8	Perävaunun paineilmajärjestelmien energiasäiliöiden tilavuus	36
4.9	Perävaunun jarrujen lukkiutumisenestojärjestelmää koskevat vaatimukset	36
4.10	Perävaunun vetämiseen tarkoitetun perävaunun jarrujärjestelmä	37

1 YLEISTÄ

1.1 Määräyksen tarkoitus

Tällä määräyksellä Liikenteen turvallisuusvirasto antaa ajoneuvolain (1090/2002):

- 27 a §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetut määräykset paineilmajarruilla varustettujen autojen ja niiden perävaunujen jarrujärjestelmää koskevista kansallisessa tyyppihyväksynnässä, yksittäishyväksynnässä, rekisteröintikatsastuksessa ja muutoksastuksessa sovellettavista puitedirektiivin 23 ja 24 artiklan sallimista vaihtoehtoisista vaatimuksista;
- 27 a §:n 2 momentin 1-3 kohdassa tarkoitetut määräykset auton ja sen perävaunun rakennetta ja ominaisuuksia, valmistenumeroa, valmistajan kilpeä, järjestelmiä, osia, erillisiä teknisiä yksiköitä ja varusteita koskevista vaatimuksista;
- 27 a §:n 2 momentin 6 kohdassa tarkoitetut määräykset auton ja sen perävaunun käyttöön liittyvistä hyväksyntää edellyttävistä osista, järjestelmistä ja erillisistä teknisistä yksiköistä sekä muista varusteista kuin renkaiden nastoista;
- 27 a §:n 2 momentin 7 kohdassa tarkoitetut määräykset esteettömistä ajoneuvoista;
- 27 a §:n 2 momentin 8 kohdassa tarkoitetut määräykset ajoneuvolain 25 §:n 2 momentissa tarkoitetusta taksamittarista tai muusta laitteesta ja järjestelmästä
- 29 §:n 2 momentissa tarkoitetut määräykset auton ja sen perävaunun energia- ja ympäristövaikutusten rajoittamista koskevista osien ja ominaisuuksien teknisistä vaatimuksista;
- 36 §:n 3 momentissa tarkoitetut tarkemmat määräykset vaatimustenmukaisuuden teknisistä osoittamistavoista auton ja sen perävaunun kansallisessa piensarjatyypin hyväksynnässä ja kansallisessa tyyppihyväksynnässä;
- 50 c §:ssä tarkoitetut määräykset yksittäishyväksyttävän auton ja sen perävaunun vaihtoehtoisista teknisistä vaatimuksista;
- 50 e §:n 3 momentissa tarkoitetut tarkemmat määräykset vaatimustenmukaisuuden teknisistä osoittamistavoista auton ja sen perävaunun yksittäishyväksynnässä;
- 60 a §:n 5 momentissa tarkoitetut tarkemmat määräykset vaatimustenmukaisuuden teknisistä osoittamistavoista auton ja sen perävaunun rekisteröintikatsastuksessa;
- 61 a §:n 3 momentissa tarkoitetut tarkemmat määräykset vaatimustenmukaisuuden teknisistä osoittamistavoista auton ja sen perävaunun muutoksastuksessa; ja
- 62 §:n 2 momentissa tarkoitetut määräykset siitä, millä edellytyksillä mekaanisia kytkentälaitteita, jarrujen toimintaa ohjaavien sähköjohtojen kytkentää ja paineilmajarrujohtojen liittimien mitoitus on pidettävä yleisesti ajoneuvoissa käytettävänä.

1.2 Soveltamisala

Tätä määräystä sovelletaan M-, N- ja O-luokan ajoneuvojen (autojen ja niiden perävaunujen) rakenteeseen ja varusteisiin.

Tämän määräyksen soveltamisalaan kuuluvien ajoneuvojen renkaiden nastoista ja nastarenkaista säädetään kuitenkin ajoneuvon renkaiden nastoista annetussa liikenne- ja viestintäministeriön asetuksessa (408/2003).

Tätä määräystä ei sovelleta ajoneuvojen erikoiskäytön edellyttämien merkki- ja varoitusvalaisimien, työ- ja apuvalaisimien sekä hälytysajoneuvon äänimerkinantolaitteiden vaatimuksiin, joista määrätään erillisellä Liikenteen turvallisuusviraston määräyksellä.

Tämän määräyksen soveltamisesta sotilasajoneuvona käytettäviin ajoneuvoihin säädetään ajoneuvolaissa ja sen nojalla.

Määräyksen soveltamisalaan kuuluviin erikoiskuljetuksiin käytettäviin ajoneuvoihin sovellettavista lisäpoikkeuksista säädetään ja määrätään erikseen.

Auton ja sen perävaunun rakenteen muuttamisesta määrätään erillisellä Liikenteen turvallisuusviraston määräyksellä ja vaurioituneen ajoneuvon kunnostamisesta ja kokoamisesta osista säädetään ajoneuvojen rakenteesta ja varusteista annetussa valtioneuvoston asetuksessa (1270/2014).

1.3 Määritelmät

Tässä määräyksessä tarkoitetaan:

- a) *puitedirektiivillä* puitteiden luomisesta moottoriajoneuvojen ja niiden perävaunujen sekä tällaisiin ajoneuvoihin tarkoitettujen järjestelmien, osien ja erillisten teknisten yksiköiden hyväksynnälle annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 2007/46/EY;
- b) *telillä* sellaista peräkkäisten etuakselien tai peräkkäisten taka-akselien ryhmää, jossa akselien kuormitukset jakautuvat vakiosuhteessa taikka ajoneuvon valmistajan määrittelemällä tavalla kuormitustilanteen mukaisesti;
- c) *auton ohjaavalla akselilla* ohjauspyörän liikkeen mukaan mekaanisesti, hydraulisesti tai sähköisesti ohjattua akselia tai akseliryhmää;
- d) *ohjautuvalla akselilla* renkaan ja tien kosketuksen aiheuttamien voimien vaikutuksesta ohjautuvaa akselia tai teliä;
- e) *dollylla* keskiakseliperävaunuksi luettavaa yksinomaan puoliperävaunun vetämiseen tarkoitettua apuvaunua;
- f) *sähköisellä voimalaitteella* järjestelmää, johon kuuluvat yksi tai useampi ajomoottori, uudelleen ladattava energiavarasto, ajosähköenergian säätöjärjestelmä, apusähköjärjestelmien muuntimet, näihin liittyvät johdinsarjat ja liittimet sekä energiavaraston lataukseen tarvittava kytkentäjärjestelmä;
- g) *valmistajalla* sitä, joka vastaa ajoneuvon vaatimustenmukaisuudesta kyseisen valmistusvaiheen osalta; valmistajalla tarkoitetaan myös ajoneuvolain 3 §:ssä tarkoitettua valmistajan edustajaa.

2 DIREKTIIVIEN, EY- JA EU-ASETUSTEN SEKÄ E-SÄÄNTÖJEN MUKAISET VAATIMUKSET

M-, N- ja O-luokan ajoneuvojen sekä niiden järjestelmien, osien ja erillisten teknisten yksiköiden tulee tyyppihyväksynnässä, yksittäishyväksynnässä ja ensi kertaa käyttöön otettaessa

täyttää puitedirektiivin sekä sen viittaamien erityisdirektiivien, EY-asetusten, EU-asetusten ja E-sääntöjen vaatimukset.

Edellä 1 kappaleessa määrätystä poiketen tämän määräyksen 3 kohdassa sekä liitteissä 1 ja 2 olevia poikkeuksia voidaan soveltaa:

- 1) ajoneuvolain 30 §:ssä tarkoitettussa kansallisessa tyyppihyväksynnässä;
- 2) muussa yksittäishyväksynnässä kuin puitedirektiivin liitteen IV lisäyksen 2 tarkoittamassa M₁- ja N₁-luokan ajoneuvon yksittäishyväksynnässä;
- 3) muutokatsastuksessa;
- 4) muun kuin ensimmäistä kertaa käyttöönotettavan EY-tyyppihyväksytyn ajoneuvon rekisteröintikatsastuksessa;
- 5) muun kuin EY-tyyppihyväksytyn ajoneuvon rekisteröintikatsastuksessa.

Jos 1 kappaleessa tarkoitetuissa direktiiveissä, EY-asetuksissa, EU-asetuksissa tai E-säännöissä sallitaan, että tyyppihyväksyntäviranomainen saa myöntää vaatimuksista poikkeuksia, voidaan samoja poikkeuksia soveltaa myös yksittäishyväksynnässä, rekisteröintikatsastuksessa ja muutokatsastuksessa.

3 KANSALLISET VAATIMUKSET

Jäljempänä 3.2-3.18 kohdissa viitattujen liitteen 1 osoittamistapojen osalta käy määrätylle vaatimustasolle liitteessä 1 määritelty ylempitasoinen osoittamistapa (järjestyksessä X, A, H, B, C, E). Osoittamistapaa I sovelletaan vain sitä koskevan määritelmän mukaisesti ajoneuvoihin. Jos 3.2-3.18 kohdassa ei ole mainittu osoittamistapaa, noudatetaan liitteen 1 asianomaisen kohdan mukaista osoittamistapaa.

3.1 Jarrut

Paineilmajarruilla varustettujen autojen ja niiden perävaunujen jarrujen kansalliset vaihtoehdotiset vaatimukset ovat tämän määräyksen liitteessä 2.

3.2 Valmistajan lakisääteinen kilpi

Jos ajoneuvoa muutetaan siten, että valmistajan lakisääteisessä kilvessä ilmoitetut tiedot muuttuvat tai valmistajan lakisääteisessä kilvessä ilmoitettavia tietoja muutetaan, tulee kilven viereen kiinnittää toinen kilpi, josta käyvät ilmi muuttuneet tiedot ja joka korvaa tältä osin alkuperäisen kilven. Kilven tulee täyttää asetuksen (EU) N:o 19/2011 liitteen 1 osan A kohdan 1 yleisten säännösten mukaiset vaatimukset.

3.3 Valaisimet ja heijastimet

Kohdissa 3.3.1-3.3.9 tarkoitettujen vaatimustenmukaisuuden voi todeta liitteessä 1 tarkoitettuna osoittamistapaa E:n mukaisesti.

3.3.1 Asennus

Kohdissa 3.3.2 ja 3.3.3 tarkoitettujen valaisimien ja heijastimien väriin, muotoon, sijoitukseen, näkyvyyteen ja suuntaukseen sovelletaan E-säännön n:o 48 vaatimuksia.

Lumen auraukseen varustettujen auton lisälähi-, lisäkauko-, lisäsuunta- ja lisäetuvalaisimet saa kuitenkin asentaa sellaiselle korkeudelle kuin olosuhteet vaativat, lähivalaisimet kuitenkin niin suunnattuina, etteivät ne tarpeettomasti häiritse vastaantulijoita. Lisälähivalaisimet on asennettava niin, että vain varsinaiset lähivalot tai lisälähivalot voivat olla kytkettyinä ajon aikana.

3.3.2 Pakolliset valaisimet ja heijastimet

E-säännön n:o 48 mukaan pakollisina vaadittujen valaisimien ja heijastimien lisäksi vaaditaan:

- a) perusajoneuvon äärioviivojen ulkopuolelle edessä tai yli yhden metrin takana ulottuvan muuta rakennetta oleellisesti kapeamman rakenneosan tai varusteen merkitsemiseksi sivuille näkyvät ruskeankeltaiset heijastimet;
- b) hinausautossa erillinen taka-, jarru- ja suuntavalaisimet sekä takaheijastimet käsittävä laite asetettavaksi hinauksessa olevan ajoneuvon taakse; vaihtoehtoisesti hinausautossa saa olla kahdet taka-, jarru- ja suuntavalaisimet sekä takaheijastimet ohjaamon takana ylhäällä.

3.3.3 Sallitut valaisimet ja heijastimet

Ajoneuvossa saa sen lisäksi, mitä E-säännössä n:o 48 sallitaan, olla seuraavat valaisimet ja heijastimet:

- a) ylimääräinen kaukovalaisin, jos kaukovalaisimien, jotka voidaan kytkeä päälle samanaikaisesti, yhteinen voimakkuus ei ylitä E-säännön n:o 48 mukaista vertailuarvoa 100;
- b) N₃- ja O₄-luokan ajoneuvossa sekä suurimmalta sallitulta massaltaan yli 7,5 tonnia olevassa N₂-luokan ajoneuvossa kaksi ylimääräistä takavalaisinta, jarruvalaisinta, taka-suuntavalaisinta, takaäärivalaisinta ja takaheijastinta;
- c) N₃-luokan ajoneuvon ja suurimmalta sallitulta massaltaan yli 7,5 tonnia olevan N₂-luokan ajoneuvon etuosassa kaksi ylimääräistä etuäärivalaisinta; valaisimet on sijoitettava korkeussuunnassa tuulilasin yläreunan yläpuolelle;
- d) lumen auraukseen varustetussa autossa kaksi ylimääräistä ylös asennettua lisälähi-, lisäkauko-, lisäsuunta- ja lisäetuvalaisinta;
- e) liikenteen palveluista annetussa laissa (320/2017) tarkoitetussa luvanvaraisessa henkilöliikenteessä käytettävässä ajoneuvossa edessä, takana ja sivulla määräyksen 3.3.5 kohdan mukaiset linjan päätepistettä, linjanumeroa ja ajoneuvon täynnä olemista osoittavan kilven valaisimet;
- f) N₂- ja N₃-luokan ajoneuvossa määräyksen 3.3.5 kohdan mukaiset kuljetusyrityksen, kuljetuksen ostajan tai auton omistajan nimen taikka linjan päätepaikkakuntien nimet osoittavan kilven valaisimet;
- g) tiepalveluautossa ja ensiaputoimintaan käytettävässä autossa määräyksen 3.3.6 kohdan mukainen tunnusvalaisin;
- h) O₃ - tai O₄-luokan perävaunun vetoon tarkoitettussa N₂- ja N₃-luokan ajoneuvossa enintään kolme määräyksen 3.3.7 kohdan mukaista tunnusvalaisinta;
- i) määräyksen 3.3.8 kohdan mukaiset heijastavat mainokset;
- j) liikenteen palveluista annetussa laissa tarkoitetussa taksiliikenteessä käytettävässä ajoneuvossa määräyksen 3.3.4 kohdan mukainen taksivalaisin;
- k) O-luokan ajoneuvossa määräyksen 3.3.9 kohdan mukaiset valaisimet;

- l) ajoneuvossa, johon E-säännön n:o 48 mukaisesti saa asentaa sivuvalaisimet, E-säännön n:o 48 muutossarjan 06 mukaiset vilkkuvat ruskeankeltaiset sivuvalaisimet, vaikka ajoneuvon valaisinten asennus vastaisi muilta osin E-säännön n:o 48 jotain aiempaa muutossarjaa.

Autoon, joka valmistetaan tai muutetaan N₁-luokan perusajoneuvosta N₂-luokan ajoneuvoksi, voidaan valaisimia ja niiden sijoitusta koskevien vaatimusten osalta soveltaa perusajoneuvoa koskevia vaatimuksia, jos auton pituus ja leveys säilyvät samoina kuin perusajoneuvossa.

3.3.4 Taksivalaisin

Taksivalaisimen tulee näyttää kaikkiin suuntiin keltaista valoa. Valaisimeen on eteen tai eteen ja taakse merkittävä mustin kirjaimin sana "TAKSI" tai "TAXI". Lisäksi valaisimessa saa olla muita mustia merkintöjä. Vaihtoehtoisesti taksivalaisin saa olla musta, jolloin siinä tulee olla keltaista valoa eteen ja taakse näyttävin kirjaimin sana "TAKSI" tai "TAXI". Lisäksi valaisimessa saa olla muita keltaisia tai keltaista valoa näyttäviä merkintöjä. Valaisimeen saa liittää laitteen, jolla valaisimen saa vilkkumaan.

3.3.5 Kilpien valaisimet

Linjan päätepisteen, linjan numeron ja ajoneuvon täynnä olemista osoittavan kilven, sekä N₂- ja N₃-luokan ajoneuvon kuljetusyrityksen, kuljetuksen ostajan, ajoneuvon omistajan nimen tai linjan päätepisteen osoittavan kilven valaisimen tulee näyttää valkoista tai vaaleankeltaista valoa, joka ei saa vilkkua. Kunkin kilven valaisinten valovoima referenssiakselin suunnassa saa olla yhteensä enintään 200 kandela.

Vaihtoehtoisesti sallitaan kilven valaisin, joka on puitedirektiivin mukaan tyyppihyväksytyn M₂- tai M₃-luokan ajoneuvon alkuperäinen varuste.

3.3.6 Tiepalveluauton ja ensiaputoimintaan käytettävän auton tunnusvalaisin

Tiepalveluauton tunnusvalaisin saa olla enintään 650 mm levyinen ja 120 mm korkuinen ja sen tulee näyttää kaikkiin suuntiin keltaista valoa. Valaisimeen on eteen ja taakse mustin kirjaimin merkittävä sana "TIEPALVELU", "VÄGSERVICE" tai "ROAD SERVICE" taikka näiden yhdistelmä ja tarvittaessa tiepalvelujärjestön tai tiepalveluyrityksen nimi ja tunnus. Valaisimen valovoima referenssiakselin suunnassa saa olla enintään 200 kandela.

Ensiaputoimintaan käytettävään autoon saa asentaa valkoista valoa näyttävän valaisimen, johon on eteen ja taakse mustin kirjaimin merkitty sana "ENSIAPU", "FÖRSTA HJÄLP" tai "FIRST AID" taikka näiden yhdistelmä ja ensiapujärjestön tai ensiapuyrityksen tunnus. Valaisimen valovoima referenssiakselin suunnassa saa olla enintään 200 kandela.

3.3.7 Vetoauton tunnusvalaisimet

Vetoauton tunnusvalaisinten tulee näyttää ruskeankeltaista valoa eteenpäin. Valaisinten valovoima referenssiakselin suunnassa saa olla yhteensä enintään 200 kandela. Valaisimet tulee sijoittaa pituusakselin suhteen symmetrisesti samalle korkeudelle auton ohjaamon katolle.

3.3.8 Heijastavat mainokset

Heijastava mainos tulee sijoittaa ajoneuvon sivulle. Mainos ei saa oleellisesti heikentää yhtenäisen ääriiviivamerkinnän, valaisimien eikä heijastimien näkyvyyttä. Ajoneuvoluokan M₁, N₁, O₁ ja O₂ ajoneuvon sivulle saa sijoittaa heijastavan mainoksen vain, jos ajoneuvon pituus on

vähintään 6 000 mm. Ajoneuvoluokan M₁, N₁, O₁ ja O₂ ajoneuvon heijastava mainos tulee toteuttaa E-säännössä n:o 104 tarkoitetulla E-luokan heijastusmateriaalilla. Muuhun kuin edellä mainitun ajoneuvoluokan ajoneuvoon sijoitettava heijastava mainos tulee toteuttaa E-säännössä n:o 104 tarkoitetuilla D- tai E-luokan heijastusmateriaaleilla.

3.3.9 Pysäköidyn perävaunun valaisimet

O-luokan ajoneuvon saa asentaa eteen ja taakse vain pysäköidyssä ajoneuvossa käytettäviksi tarkoitetut valaisimet, jotka täyttävät etu- ja takavalaisimia koskevat tekniset vaatimukset sekä lukumäärä-, näkyvyys- ja sijoitusvaatimukset.

3.4 Vetoajoneuvon ja hinattavan ajoneuvon väliset kytkennät

Ajoneuvolain 62 §:ssä tarkoitettuina yleisesti käytössä olevina jarrujen toimintaa ohjaavina sähköjohtojen liittiminä pidetään E-säännössä n:o 13 tarkoitettuja liittimiä. Ajoneuvolain 62 §:ssä tarkoitettuina yleisesti käytössä olevina paineilmaajarrujohtojen liittiminä pidetään standardissa ISO 1728:2006 tarkoitettuja liittimiä (punainen ja keltainen kouraliitin), standardissa SFS 3745 tarkoitettuja kaksoisliittimiä (Duomatic -liitin) ja E-säännön N:o 13 liitteessä 22 tarkoitettuja automatisoituja liittimiä.

Ajoneuvolain 62 §:ssä tarkoitettuina yleisesti käytössä olevina kytkentälaitteina pidetään direktiivin 94/20/EY ja E-säännön n:o 55 mukaisesti tyyppihyväksytyjä kytkentälaitteita. Kytkentälaitteiden mitoituksessa voidaan käyttää suurimpia kytkettäville ajoneuvoille tai ajoneuvoyhdistelmälle tiellä käytettäviksi sallittuja massojen arvoja, jos vastaavat ajoneuvolle tai ajoneuvoyhdistelmälle teknisesti sallittujen massojen arvot ovat tätä suurempia. Jos valmistajan lakisääteisen kilven tiedot eivät vastaa kytkentälaitteelle sallittuja massoja, tieto siitä, että kytkentälaitteen mitoitus ei ole ajoneuvolle tai ajoneuvoyhdistelmälle teknisesti hyväksyttyä massaa vastaava, merkitään rekisteriin.

Perävaunun vetoon tarkoitettu mekaaninen kytkentälaitte tulee kiinnittää luotettavasti vetoajoneuvon valmistajan ilmoittamiin kiinnityspisteisiin.

Ajoneuvon saa E-säännön n:o 55 liitteen 5 kohdassa 12 tarkoitetun kaukonäyttölaitteen lisäksi asentaa kaukonäyttölaitteen, jonka antama informaatio ei ole ristiriidassa E-säännön n:o 55 liitteen 5 kohdassa 12 tarkoitetun kaukonäyttölaitteen antaman informaation kanssa.

3.5 Peruutushälytin

Muussa autossa kuin M₁-luokan ajoneuvossa saa olla jaksottaista ääntä antava, ajoneuvon peruuttaessa tai peruutusvaihteen ollessa kytkettynä toimiva peruutushälytin. Peruutushälytinten äänen maksimivoimakkuus seitsemän metrin etäisyydeltä ajoneuvon takaa keskilinjalta mitattuna, fast -aikavakiota käyttäen, ei saa olla suurempi kuin 75 dB(A).

Tässä kohdassa tarkoitetun vaatimustenmukaisuuden voi todeta liitteessä 1 tarkoitetun osoittamistapa E:n mukaisesti.

3.6 Nopeudenrajoitin

Ajoneuvolain 25 §:n 1 momentin 12 kohdassa tarkoitetun nopeudenrajoittimen tulee estää M₂- ja M₃-luokan ajoneuvon nopeuden kohoaminen suuremmaksi kuin 100 km/h. Nopeudenrajoittimen tulee estää N₂- ja N₃-luokan ajoneuvon nopeuden kohoaminen suuremmaksi kuin 90 km/h.

3.7 Taksamittari

Taksamittarin tulee täyttää mittauslaitteiden asettamista saataville markkinoille koskevassa jäsenvaltioiden lainsäädännön yhdenmukaistamisesta (uudelleenlaadittu) annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2014/32/EU (*mittauslaitedirektiivi*), joka on pantu täytäntöön mittauslaitelaililla (707/2011), taksimittarille asetetut vaatimukset ja olla varustettu CE-merkinnällä.

Taksamittarin mittauslaitedirektiivissä tarkoitettuna ilmaston lämpötilan käyttöympäristön tulee kattaa vähintään ne lämpötilat, joissa taksamittaria käytetään ajoneuvon asennettuna. Mittauslaitedirektiivissä edellytetty suojaus tietojen turmeltumista vastaan tulee toteuttaa Liikenteen turvallisuusviraston myöntämän asennus- ja korjausluvan haltijan sinetöinnillä tai muulla mittauslaitedirektiivin vaatimukset täyttävällä luotettavalla tavalla. Sinetöinnin on oltava sellainen, ettei mittarin osoitusta voida muuttaa sinetöintiä murtamatta lukuun ottamatta taksien tietojärjestelmien välityksellä sähköisesti suoritettavia taksitaksojen etäasennuksia. Taksamittarista, jonka taksat asennetaan etäasennuksena, tulee olla tulostettavissa raportti viimeksi suoritetusta etäasennuksesta.

3.8 Varoituskolmio

Varoituskolmion tulee vastata E-säännön n:o 27 alkuperäisen version tai sitä uudemman muutossarjan vaatimuksia.

Tässä kohdassa tarkoitettuna vaatimustenmukaisuuden voi todeta liitteessä 1 tarkoitettuna osoittamistapa E:n mukaisesti.

3.9 Sähkökäyttöinen auto

Yhdellä tai useammalla sähkökäyttöisellä ajomoottorilla varustettuna M- ja N-luokan ajoneuvon, jonka käyttöjännite on tasajännitteellä vähintään 60 voltia tai vaihtojännitteellä vähintään 30 voltia, riittävänä osoituksena sähköisen voimalaitteen turvallisuuden vaatimustenmukaisuudesta hyväksytään yksittäishyväksynnässä, muutokatsastuksessa tai muun kuin EY-tyyppihyväksytyn, sähköiseltä voimalaitteeltaan muuttamattoman ajoneuvon rekisteröintikatsastuksessa se, että ajoneuvon osoitetaan täyttävän vähintään E-sääntöä n:o 100 vastaavat vaatimukset. Jos ajoneuvo on otettu ensi kertaa käyttöön ajankohtana, jolloin E-säännön n:o 100 jonkin muutossarjan vaatimuksien soveltaminen uusiin ajoneuvoihin oli pakollista Euroopan unionin lainsäädännön nojalla, ajoneuvon tulee yksittäishyväksynnässä, rekisteröintikatsastuksessa ja muutokatsastuksessa vastata vähintään mainitun muutossarjan tai sitä uudemman muutossarjan vaatimuksia. Edellä tarkoitetuista vaatimuksista poiketen ajoneuvon eristysresistanssia koskeva mittaus voidaan tehdä normaalissa ulkoilman kosteudessa ilman vakautusta.

Osoituksena 3.9 kohdan vaatimusten täyttymisestä rekisteröinti- ja muutokatsastuksessa sekä yksittäishyväksynnässä hyväksytään vähintään nimetyn tutkimuslaitoksen, hyväksytyn asiantuntijan tai ilmoitetun laitoksen selvitys. Muutokatsastuksessa osoituksena vaatimusten täyttymisestä hyväksytään myös Turvallisuus- ja kemikaaliviraston valtuuttaman tarkastuslaitoksen tai tarkastajan lausunto taikka käyttöönottopöytäkirja siltä, joka täyttää sähköturvallisuuslaissa (1135/2016) sähkötoiden tekemiseen säädetyt vaatimukset ja joka itse on vastannut ajoneuvon muutosten tekemisestä.

3.10 Pelastusauto, poliisiajoneuvo, Tullin ajoneuvo ja rajavartiolaitoksen ajoneuvo

Pelastusauton, poliisiajoneuvon, Tullin ajoneuvon ja rajavartiolaitoksen ajoneuvon kansallisessa tyyppihyväksynnässä, yksittäishyväksynnässä sekä rekisteröinti- ja muutokatsastuksessa

voidaan soveltaa puitedirektiivin liitteen XI lisäyksen 1 (Matkailuautot, ambulanssit ja ruumisautot) voimassaolevia vaatimuksia seuraavin lisäpoikkeuksin:

- a) valmistajan lakisääteisten kilpien tyyppihyväksyntää ei vaadita pelastusautolta, poliisiajoneuvolta, Tullin ajoneuvolta eikä rajavartiolaitoksen ajoneuvolta, mutta erityisdirektiivin 76/114/ETY tai asetuksen (EU) N:o 19/2011 yleiset vaatimukset tulee täyttää;
- b) näkyvyyttä eteen tai etunäkyvyysaluetta koskevat vaatimukset eivät koske poliisiajoneuvoa, Tullin ajoneuvoa ja rajavartiolaitoksen ajoneuvoa, johon viranomaistehtävien suorittamiseksi kiinnitetyt laitteet estävät erityisdirektiivin 77/649/ETY tai E-säännön n:o 125 vaatimusten täyttämisen;
- c) turvalaseja koskevan erityisdirektiivin 92/22/ETY tai E-säännön n:o 43 vaatimukset eivät koske poliisiajoneuvon, Tullin ajoneuvon ja rajavartiolaitoksen ajoneuvon laseja, jotka on valmistettu tai varustettu viranomaistehtävien suorittamista varten;
- d) turvavöiden kiinnityspisteitä koskevan erityisdirektiivin 76/115/ETY tai E-säännön n:o 14 vaatimukset, turvavöitä ja turvajärjestelmiä sekä niiden asennusta koskevan E-säännön n:o 16 vaatimukset ja istuinten lujuuutta koskevan E-säännön n:o 17 vaatimukset eivät koske poliisiajoneuvon, Tullin ajoneuvon ja rajavartiolaitoksen ajoneuvon etummaisen istuinrivin takana olevia istumapaikkoja;
- e) EU-asetusten ja E-sääntöjen mukaisia ajoneuvon kuljettamista avustavia ja automaattisia toimintoja ei vaadita pelastusautolta, poliisiajoneuvolta, Tullin ajoneuvolta eikä rajavartiolaitoksen ajoneuvolta;
- f) sivuvalaisimia ei vaadita sellaiselta pelastusautolta, poliisiajoneuvolta, Tullin ajoneuvolta eikä rajavartiolaitoksen ajoneuvolta, jonka pituus on enintään 6,50 m.

Tässä kohdassa tarkoitettujen vaatimustenmukaisuuden voi todeta liitteessä 1 tarkoitettuna osoittamistapa E:n mukaisesti.

3.11 Esteetön ajoneuvo

Esteetön ajoneuvo on erityisesti pyörätuolia käyttävien vammaisten ja liikuntarajoitteisten henkilöiden kuljetusta varten rakennettu ja varustettu ajoneuvo.

Esteetön ajoneuvo jakautuu kahteen alaluokkaan: pieni esteetön ajoneuvo ja suuri esteetön ajoneuvo.

Esteettömässä ajoneuvossa tulee olla pyörätuolia varten nostin tai sen sijaan leveysuunnassa yhtenäinen ja turvallinen kulkuluiska, jonka kaltevuus on enintään 14 prosenttia. Kulkuluiskan kaltevuus saa kuitenkin olla enintään 21 prosenttia, jos kulkuluiskalla liikkumista varten on käytössä sähköisesti kelautuvat ja lukittuvat pyörätuolin kiinnitysvyöt.

Esteettömässä ajoneuvossa tulee olla pyörätuolipaikka, jonka leveys on vähintään 0,75 metriä ja pituus vähintään 1,10 metriä. Pyörätuolipaikan korkeus on pienessä esteettömässä ajoneuvossa vähintään 1,40 metriä ja suuressa esteettömässä ajoneuvossa vähintään 1,45 metriä. Pyörätuolipaikan kohdalla lattian sisätilan kaltevuus saa olla korkeintaan 1 prosentti lukuun ottamatta pitkittäissuuntaa, jossa kaltevuus voi olla eteenpäin nousevasti enintään 5 prosenttia. Pyörätuolipaikalla saa olla vaihtoehtoista käyttöä varten helposti sivuun käännettävät istuimet, joiden tarvitsema tila sivuun käännettävinä ei rajoita edellä määrättyä pyörätuolipaikan tilaa. Pyörätuolin ja siinä matkustavan tulee olla luotettavasti kiinnitettävissä ajoneuvon standardin SFS 5912 tai standardin ISO 10542-1:2012 mukaisesti.

Pyörätuolipaikalle johtavan kulkuaukon leveys on lattiatasossa vähintään 0,80 metriä enintään 30 millimetriä pyörätuolipaikan lattiatason yläpuolelta mitattuna. Pyörätuolipaikalle johtavan kulkuaukon korkeus on pienessä esteettömässä ajoneuvossa vähintään 1,35 metriä ja suuressa esteettömässä ajoneuvossa vähintään 1,45 metriä. Kulku autoon on järjestettävä helpoksi.

Tässä kohdassa tarkoitetun vaatimustenmukaisuuden voi todeta liitteessä 1 tarkoitetun osoittamistapa B:n mukaisesti.

3.12 Mitat ja massat

Sellaisen ajoneuvon, johon sovelletaan direktiiviä 97/27/EY tai Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 661/2009 täytäntöönpanosta moottoriajoneuvojen ja niiden perävaunujen massojen ja mittojen tyyppihyväksyntävaatimusten osalta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2007/46/EY muuttamisesta annettua komission asetusta (EU) N:o 1230/2012, hyväksymisestä liikennekäyttöön ajoneuvojen käytöstä tiellä annetun asetuksen (1257/1992) 4 luvussa säädettyjen mittojen mukaisena säädetään ajoneuvojen rakenteesta ja varusteista annetun valtioneuvoston asetuksen (1270/2014) 13 d §:ssä.

3.12.1 Mäestälähtökyky

M- ja N-luokan ajoneuvon asetuksessa (EU) N:o 1230/2012 tarkoitetun mäestälähtökykyä koskevan vaatimuksen täyttymisen voi osoittaa liitteessä 1 tarkoitetun osoittamistapa B:n mukaisesti.

3.12.2 Kääntyvyysvaatimus

M₂-, M₃-, N₂-, N₃-, O₃-, ja O₄ -luokan ajoneuvon asetuksessa (EU) N:o 1230/2012 tarkoitetun kääntyvyyttä koskevan vaatimuksen täyttymisen voi osoittaa liitteessä 1 tarkoitetun osoittamistapa B:n mukaisesti.

3.12.3 Takakulman sivuttaissiirtymä

M₂-, M₃-, N₂- ja N₃-luokan ajoneuvon asetuksessa (EU) N:o 1230/2012 tarkoitetun takakulman sivuttaissiirtymää (pyyhkäisyetäisyys) koskevan vaatimuksen täyttymisen voi osoittaa liitteessä 1 tarkoitetun osoittamistapa B:n mukaisesti. Vaatimuksen katsotaan kuitenkin N₂- ja N₃-luokan ajoneuvon osalta täyttyvän, jos hyväksynnän tai katsastuksen yhteydessä tehtävässä ajoneuvon tarkastuksessa todetaan ajoneuvon taka-akseliston kääntöpisteestä ajoneuvon takimmaiseen osaan mitatun etäisyyden olevan enintään 60 prosenttia ajoneuvon etummaisesta akselista taka-akseliston kääntöpisteeseen mitatusta etäisyydestä kaikissa akselinnosto- tai kuormituslaitteiden asennoissa.

3.12.4 Ilmajousitusta vastaava jousitus

Asetuksen (EU) N:o 1230/2012 liitteessä III tarkoitetun ilmajousitusta vastaavan jousituksen vaatimustenmukaisuuden voi osoittaa ajoneuvon valmistajan tekemistään tai teettämistään testeistä antamalla todistuksella.

3.12.5 Nostettava tai kevennettävä akseli

Asetuksen (EU) N:o 1230/2012 liitteessä IV tarkoitettu nostettava tai kevennettävä (kuormitettava) akseli saa N- ja O-luokan ajoneuvossa olla sellainen, että akselin nostaminen tai keventäminen ajoneuvon käyttöä tiellä koskevissa säännöksissä tarkoitettulla tavalla on mahdol-

lista myös silloin, kun ajoneuvon nopeus on yli 30 km/h. Tieto tällaisen, N-luokan ajoneuvossa olevan akselin tai O-luokan ajoneuvossa olevan, vetoauton ohjaamosta käsin nostettavan tai kevennettävän akselin olemisesta nostettuna tai kevennettynä on ilmaistava kuljettajalle merkkivalolla tai jatkuvalla äänimerkillä ainakin silloin, kun nopeus on yli 30 km/h ja ylittää jokin tiellä yleisesti sallittu massa. Vaatimustenmukaisuuden voi osoittaa liitteessä 1 tarkoitettun osoittamistapa B:n mukaisesti.

3.12.6 Massan jakautuminen

Asetuksen (EU) N:o 1230/2012 liitteessä I tarkoitettun massan jakautumisen vaatimustenmukaisuuden voi osoittaa liitteessä 1 tarkoitettun osoittamistapa B:n mukaisesti.

Jos yksi tai useampi ajoneuvolle teknisesti sallituista massoista ylittää direktiivissä 96/53/EY säädetyn enimmäisarvon, ajoneuvon ei tarvitse täyttää asetuksen (EU) N:o 1230/2012 liitteessä I tarkoitettuja massan jakautumista koskevia vaatimuksia, jos:

- 1) ajoneuvon kuormatilaan on merkitty sellainen kuorman pituussuuntaisen painopisteen etummainen ja takimmainen sijainti, jossa suurimpaan ajoneuvolle tiellä yleisesti sallittuun massaan kuormatulla ajoneuvolla ei ylitetä mitään ajoneuvolle teknisesti sallittua eikä tiellä yleisesti sallittua massan arvoa; tai
- 2) ajoneuvossa on järjestelmä, joka ilmaisee kuljettajalle tiellä yleisesti sallitun massan ylittymisen.

Edellä 1 kohdassa tarkoitettut, kuorman pituussuuntaista painopistettä osoittavat merkinnät ovat pakollisia, jos ajoneuvossa ei ole 2 kohdassa tarkoitettua järjestelmää ja ajoneuvolle tai ajoneuvoyhdistelmälle tiellä yleisesti sallittu massa on direktiivin 96/53/EY liitteessä I sallittua massaa suurempi.

3.13 Maastoajoneuvo

Puitedirektiivin liitteen II A kohdan 4 kohdassa tarkoitettujen, maastoajoneuvoluokituksen edellytyksenä olevien vaatimusten ja asetuksen (EU) N:o 1230/2012 liitteessä II esitettyjen maastoajoneuvon nousukykyä koskevien vaatimusten täyttymisen voi osoittaa liitteessä 1 tarkoitettun osoittamistapa B:n mukaisesti.

3.14 Perävaunun ohjauslaite

Perävaunun ohjauslaitteen vaatimustenmukaisuuden voi todeta ajoneuvon hyväksynnän yhteydessä tehtävässä ajoneuvon tarkastuksessa valmistajan toimittamien asiakirjojen ja koeajon perusteella ilman ajoneuvolle tehtävää testiä silloin, kun perävaunulle ei tarvitse tehdä E-säännön n:o 79 kohdassa 6.3 tarkoitettua testiä, E-säännön n:o 79 liitteessä 4 lisäohjauslaitetta koskevaa testiä eikä E-säännön n:o 79 liitteen 5 hydraulista voimansiirtoa koskevaa testiä. E-säännön n:o 79 kohdan 5.1.2 vaatimusten täyttymisen voi tällöin todeta koeajon yhteydessä suurimmalla perävaunulle tiellä sallitulla nopeudella, jos perävaunun rakenteellinen nopeus on tätä suurempi.

E-säännön n:o 79 kohdassa 6.3 tarkoitettua testiä ei tarvitse tehdä varsinaiselle perävaunulle, jonka etu- tai taka-akseliston ohjauslaitteen rakenne ei yksin edellytä testin tekemistä.

E-säännön n:o 79 kohdassa 6.3 tarkoitettu testi tehdään akselinnosto- ja kuormituslaitteiden sekä ohjauslaitteiden asetuksilla, joita on tarkoitettu käytettävän hitaassa nopeudessa ajoneuvolta ja ajoneuvoyhdistelmältä edellytetyn kääntyvyyden saavuttamiseksi. Jos perävaunun ohjaus on kaikissa valmistajan tarkoittamissa säätövaihtoehdoissa lukittuneena suoraan ajoa vastaavaan asentoon nopeudessa 25 kilometriä tunnissa, E-säännön n:o 79 kohdassa 6.3

tarkoitettu suuremman nopeuden testi tehdään suurimmalla nopeudella, jossa perävaunun ohjaus ei vielä ole lukittuneena suoraan ajoa vastaavaan asentoon. Jos perävaunun ajonvakuustoiminto rajaa E-säännön n:o 79 kohdassa 6.3 tarkoitettua suuremman nopeuden testissä käytettävän nopeuden pienemmäksi kuin 25 km/h, testin voi tehdä suurimmalla nopeudella, jolla ajonvakuustoiminto ei vaikuta testin suorittamiseen.

3.15 Poikkeukset etualleajosuojasta koskevista vaatimuksista

E-säännön n:o 93 kohdassa 1.3.2 tarkoitetuksi ajoneuvoksi, johon ei ajoneuvon käyttötarkoituksen vuoksi voi asentaa E-säännössä n:o 93 tarkoitettua etualleajosuojaa, katsotaan:

- 1) Palo- ja pelastusauto;
- 2) Tien kunnossapitoon tarkoitettu auto, jonka etummaisena akselina etupuolelle on asennettu kiinnityslaitte lumiauraa, harjakonetta tai muuta suurikokoista työvälinettä varten;
- 3) Kippaavalla lavalla varustettu maansiirtoauto, ei kuitenkaan vaihtolava-auto eikä turpeenkuljetukseen tarkoitettu auto;
- 4) Metsäkoneen kuljetukseen kiinteästi asennetulla kuljetusrilillä varustettu auto;
- 5) Puutavarapankoilla varustettu puunkuljetusauto;
- 6) Muu auto silloin, kun osoitetaan, että ajoneuvon käyttötarkoituksen edellyttämä rakenne ei mahdollista etualleajosuojan asentamista.

Tieto siitä, että auto on hyväksytty liikenteeseen edellä määrätyn 6 kohdan mukaisesti ilman etualleajosuojaa ja peruste etualleajosuojan asentamisvelvoitteesta poikkeamiselle merkitään rekisteriin.

3.16 Poikkeukset sivusuojasta koskevista vaatimuksista

E-säännön n:o 73 muutossarjan 01 kohdassa 1.2.2 tarkoitetuksi ajoneuvoksi, joka on suunniteltu ja rakennettu erityistarkoitukseen ja johon ei ole käytännön syistä mahdollista asentaa sivusuoja, katsotaan:

- 1) Perävaunu, joka on erityisesti suunniteltu ja rakennettu jakamattomien, erittäin pitkien kuormien kuljetukseen (erikoiskuljetusperävaunu);
- 2) Tien kunnossapitoon tarkoitettu, alusterällä, sivuauralla tai näiden kiinnikkeillä varustettu auto;
- 3) Dolly;
- 4) Muu ajoneuvo silloin, kun osoitetaan, että ajoneuvoon ei sen käyttötarkoituksen edellyttämän rakenteen vuoksi ole mahdollista asentaa vaatimusten mukaisia sivusuoja; ajoneuvoon on tällöin asennettava sivuille sen käyttötarkoituksen mahdollistamat suojarakenteet kevyen liikenteen turvallisuuden parantamiseksi.

Tieto siitä, että ajoneuvo on hyväksytty liikenteeseen edellä määrätyn 4 kohdan mukaisesti ilman E-säännön n:o 73 vaatimusten mukaisia sivusuoja ja peruste poikkeamiselle merkitään rekisteriin.

Sivusuoja ei tarvitse asentaa peräkkäisten akselien välille silloin, kun renkaiden kulutuspinnojen välinen pituussuuntainen etäisyys on kaikissa akselinnostolaitteen asennoissa enintään 500 mm tai kun saman akseliryhmän peräkkäisten pyörien väliin on kiinteästi asennettu ajoneuvoon kuuluva osa tai rakenne siten, että mainitun rakenteen ja renkaan kulutuspinnojen välinen pituussuuntainen etäisyys on kaikissa akselinnostolaitteen asennoissa enintään 500 mm.

N₂-luokan ajoneuvon sivusuojasta koskeva vaatimustenmukaisuus voidaan todeta liitteessä 1 tarkoitettuna osoittamistapa E:n mukaisesti silloin, kun ajoneuvon sivun rakenne pyöränaukkojen välisellä alueella muodostaa yhtenäisen pinnan, joka täyttää sivusuojasta koskevat mittavaatimukset.

3.17 Poikkeukset taka-alleajosuojasta koskevista vaatimuksista

E-säännön n:o 58 muutossarjan 02 kohdassa 1.2.3 ja muutossarjan 03 kohdassa 1.3 tarkoitetuksi ajoneuvoksi, johon taka-alleajosuojaa ei ajoneuvon käyttötarkoituksen vuoksi soveltu, katsotaan:

- 1) Dolly;
- 2) Muu ajoneuvo silloin, kun osoitetaan, että ajoneuvoon ei sen käyttötarkoituksen edellyttämän rakenteen vuoksi ole mahdollista asentaa vaatimusten mukaista taka-alleajosuojaa; ajoneuvon takaosaan on tällöin asennettava ajoneuvon käyttötarkoituksen mahdollistamat suojarakenteet henkilö- ja pakettiautossa olevien henkilöiden suojaamiseksi peräänajotilanteessa.

Tieto siitä, että ajoneuvo on hyväksytty liikenteeseen edellä määrätyn 2 kohdan mukaisesti ilman E-säännön n:o 58 vaatimusten mukaista taka-alleajosuojaa ja peruste poikkeamiselle merkitään rekisteriin.

3.18 Poikkeukset roiskeenestolaitteen asennusta koskevista vaatimuksista

Asetuksessa (EU) N:o 109/2011 tarkoitettu ajoneuvoksi, johon ei ajoneuvon käyttötarkoituksen vuoksi edellytetä roiskeenestojärjestelmän osana asennettavia roiskeenestolaitteita, katsotaan:

- 1) Erikoistarkoitukseen valmistettu ajoneuvo, jonka käyttötarkoitus estää roiskesuojien asentamisen;
- 2) Auton alustalle rakennettu työkone, jonka käyttötarkoituksen edellyttämä rakenne estää roiskeenestolaitteiden asentamisen;
- 3) Hinattava laite, jonka käyttötarkoituksen edellyttämä rakenne estää roiskeenestolaitteiden asentamisen;
- 4) Kitkavetolaitteella varustettu ajoneuvo sen akseliston osalta, jolle kitkavetolaite on asennettu.

Tieto siitä, että ajoneuvo on hyväksytty liikenteeseen edellä määrätyn mukaisesti ilman roiskeenestolaitteita ja peruste poikkeamiselle merkitään rekisteriin.

4 MUUTTOAJONEUVON JA ERÄIDEN MUIDEN AJONEUVOJEN VAATIMUSTENMUKAISUUS

Muuttoajoneuvon, ulkovallan edustuston tai diplomaattikunnan jäsenen hallinnassa olevan tai olleen ajoneuvon, ulkomailta perintönä tai testamentilla saadun ajoneuvon sekä tullihuutokaupasta tai muusta valtion järjestämästä huutokaupasta hankitun ajoneuvon valaisimien ei tarvitse täyttää tämän määräyksen 2 kohdan vaatimuksia.

Edellisessä kappaleessa tarkoitettujen ajoneuvon lähi- ja kaukovalaisimien sekä niiden valonlähteiden tulee vastata ajoneuvon käyttöönottoajankohtana Suomessa voimassa olleita tai myöhempiä vaatimuksia. Etusuuntavalaisimien näkyvyyden sekä kaikkien valaisimien lukumäärän ja valaisimien lähettämän valon värin tulee vastata ajoneuvon käyttöönottoajankohtana Suomessa voimassa olleita tai myöhempiä vaatimuksia. Takasuuntavalaisin saa kuitenkin näyttää punaista vilkkuvaa valoa ja etuvalaisin ruskeankeltaista valoa sekä lähi- ja kaukovalaisimet saavat olla varustettuja merkinnällä DOT sekä tyyppiä HB1–HB15, D1S, D1R, D2S tai D2R olevilla valonlähteillä. Lähivalaisimien ja autoon mahdollisesti kuuluvan mukautuvan etuvalaisujärjestelmän tulee olla tarkoitettu oikeanpuoleiseen liikenteeseen.

Käytettynä ajoneuvona maahantuodun, suurina sarjoina ETA-valtioiden markkinoille valmistetun, rakenteeltaan muuttamattoman M₁- tai N₁-luokan ajoneuvon, jota ei ole koskenut koko ajoneuvon EY-tyyppihyväksyntävaatimus, ei tarvitse täyttää tämän määräyksen 2 kohdan

vaatimuksia, jos auto täyttää ajoneuvolain 25 §:ssä tarkoitettut pakollisten varusteiden olemassaoloa ja toimintaa koskevat vaatimukset ja:

- 1) Autoon sovelletaan Euro 3 tai Euro III -tason pakokaasupäästövaatimuksia taikka näitä lievempiä pakokaasupäästövaatimuksia ja rekisteröintikatsastuksessa tarkastetaan, että auto täyttää määräaikaikatsastuksessa sovellettavat vaatimukset; tai
- 2) Autoon sovelletaan Euro 4 tai Euro IV -tason pakokaasupäästövaatimuksia taikka näitä tiukempia pakokaasupäästövaatimuksia ja pakokaasupäästöjen osalta esitetään liitteen 1 kohdan 2 tai 41 vaatimukset täyttävä selvitys sekä tämän lisäksi rekisteröintikatsastuksessa tarkastetaan, että ajoneuvo täyttää määräaikaikatsastuksessa sovellettavat vaatimukset.

5 SIIRTYMÄMÄÄRÄYKSET

Ennen määräyksen voimaantuloa ensi kertaa Suomessa liikenteeseen hyväksyttyä ajoneuvoa, järjestelmää, osaa ja erillistä teknistä yksikköä saa käyttää liikenteessä, jos se on määräyksen voimaan tullessa voimassa olleiden tai myöhempien säännösten ja määräysten mukainen.

Määräyksen liitteen 1 kohdassa 57 tarkoitetun, etualleajosuojausta koskevan vaatimuksen, liitteen 1 kohdassa 42 tarkoitetun sivusuojausta koskevan vaatimuksen ja liitteen 1 kohdassa 3 tarkoitetun, taka-alleajosuojausta koskevan vaatimuksen sijasta saa soveltaa määräyksen voimaan tullessa voimassa olleita vaatimuksia 30 päivään kesäkuuta 2019.

Määräyksen 3.12.5 kohdassa tarkoitettua akselinnostimen tai akselin keventimen ilmaisinta koskevaa vaatimusta sovelletaan ajoneuvoon, joka otetaan käyttöön 1 päivänä tammikuuta 2019 tai sen jälkeen.

Marko Sillanpää
tieliikennejohtaja

Juhani Puurunen
erityisasiantuntija

Kohta	Kohde	Direktiivi tai EU-asetus	E-sääntö	Vaatimustenmukaisuuden osoittamistapa								
				M ₁	M ₂	M ₃	N ₁	N ₂	N ₃	O ₁ , O ₂	O ₃ , O ₄	
	Ajoneuvon ohjattavuus peruutuslaitteen osalta	(EU) N:o 130/2012	-									
18	Lakisääteiset kilvet ja valmistenumero ²⁴	76/114/ETY (EU) N:o 19/2011	-	E	E	E	E	E	E	E	E	E
19	Turvavöiden kiinnityspisteet	76/115/ETY (EY) N:o 661/2009	14	B/I ²⁵	C	C	C/I ²⁵	C/I ²⁵	C			
20	Valaisimien ja merkki-valolaitteiden asennus ²⁶	76/756/ETY (EY) N:o 661/2009	48	H ²⁷ /I ²⁸ /E ^{46, 49}	H ²⁷ /I ²⁸ /E ^{46, 49}	H ²⁷ /I ²⁸ /E ^{46, 49}	H ²⁷ /I ²⁸ /E ^{46, 49}	H ²⁷ /I ²⁸ /E ^{46, 49}	H ²⁷ /I ²⁸ /E ^{46, 49}	C/I ²⁸ /E ^{46, 49}	H ²⁷ /I ²⁸ /E ^{46, 49}	
21	Heijastimet	(EY) N:o 661/2009	3	X/I	X/I	X/I	X/I	X/I	X/I	X/I	X/I	X/I
22	Etu-, taka-, jarru-, ääri-, huomio- ja sivuvalaisimet	(EY) N:o 661/2009	7, 87, 91	X/I	X/I	X/I	X/I	X/I	X/I	X/I	X/I	X/I
23	Suuntavalaisimet	(EY) N:o 661/2009	6	X/I	X/I	X/I	X/I	X/I	X/I	X/I	X/I	X/I
24	Takarekisterikilven valaisimet	(EY) N:o 661/2009	4	X/I	X/I	X/I	X/I	X/I	X/I	X/I	X/I	X/I
25	Ajovalaisimet, mukautuvat etuvalaisujärjestelmät ja valaisinten valonlähteet	(EY) N:o 661/2009	1, 8, 20, 31, 37, 98, 99, 112, 123, 128	X/I ²⁹	X/I ²⁹	X/I ²⁹	X/I ²⁹	X/I ²⁹	X/I ²⁹			
26	Etusumuvalaisimet	(EY) N:o 661/2009	19	X/I	X/I	X/I	X/I	X/I	X/I			
27	Hinauslaite	77/389/ETY (EU) N:o 1005/2010	-	C	C	C	C	C	C			
28	Takasumuvalaisimet	(EY) N:o 661/2009	38	X/I	X/I	X/I	X/I	X/I	X/I	X/I	X/I	X/I
29	Peruutusvalaisimet	(EY) N:o 661/2009	23	X/I	X/I	X/I	X/I	X/I	X/I	X/I	X/I	X/I
30	Pysäköintivalaisimet	(EY) N:o 661/2009	77	X/I	X/I	X/I	X/I	X/I	X/I			
31	Turvavyöt ja turvajärjestelmät sekä niiden asennus	(EY) N:o 661/2009	16	X ³⁰ /I ³⁰ E ¹⁷	X ³⁰ E ¹⁷	X ³⁰ E ¹⁷	X ³⁰ /I ³⁰ E ¹⁷	X ³⁰ /I ³⁰ E ¹⁷	X ³⁰ E ¹⁷			

Kohta	Kohde	Direktiivi tai EU-asetus	E-sääntö	Vaatimustenmukaisuuden osoittamistapa							
				M ₁	M ₂	M ₃	N ₁	N ₂	N ₃	O ₁ , O ₂	O ₃ , O ₄
32	Etunäkyvyysalue	77/649/ETY (EY) N:o 661/2009	125	E	E	E	E	E	E		
33	Hallintalaitteiden, ilmaisimien ja osoittimien sijainti ja merkinnot	(EY) N:o 661/2009	121	E	E	E	E	E	E		
34	Huurteen- ja huurunpoistojärjestelmät	78/317/ETY (EU) N:o 672/2010	-	E	E	E	E	E	E		
35	Tuulilasin pyyhin- ja pesinjärjestelmät	78/318/ETY (EU) N:o 1008/2010	-	E	E	E	E	E	E		
36	Lämmitysjärjestelmät	2001/56/EY (EY) N:o 661/2009	122	C	C	C	C	C	C	C	C
37	Pyörien roiskesuojat	78/549/ETY (EU) N:o 1009/2010	-	E							
38	Pääntuet	(EY) N:o 661/2009	17, 25	E ³¹							
41	Raskaiden hyötyajoneuvojen päästöt (Euro VI) sekä korjaus- ja huoltotietojen saatavuus	(EY) N:o 595/2009	-	H ⁵ E ⁶	H ⁵ E ⁶	H ⁵ E ⁶	H ⁵ E ⁶	H ⁵ E ⁶	H ⁵ E ⁶		
42	Sivusuojaus	89/297/ETY (EY) N:o 661/2009	73					H ³²	H ³²		H ³²
43	Roiskeenestojärjestelmät	91/226/ETY (EU) N:o 109/2011	-				E	H ¹⁶ E ^{17,50}	H ¹⁶ E ^{17,50}	E	H ¹⁶ E ^{17,50}
44	Massat ja mitat (M ₁)	92/21/ETY (EU) N:o 1230/2012	-	C E ⁴ I ⁴⁷							
45	Turvalasit ja niiden asennus	92/22/ETY (EY) N:o 661/2009	43	X ¹⁶ /I ¹⁶ B ¹⁷ / E ^{4,17} / I ¹⁷	X ^{16,33} B ¹⁷ / E ^{4,17}	X ^{16,33} B ¹⁷ / E ^{4,17}	X ^{16,33} / I ¹⁶ B ¹⁷ / E ^{4,17} / I ¹⁷	X ^{16,33} / I ¹⁶ B ¹⁷ / E ^{4,17} / I ¹⁷	X ^{16,33} / I ¹⁶ B ¹⁷ / E ^{4,17} / I ¹⁷	B ^{16,17} , 33	B ^{16,17} , 33

Kohta	Kohde	Direktiivi tai EU-asetus	E-sääntö	Vaatimustenmukaisuuden osoittamistapa							
				M ₁	M ₂	M ₃	N ₁	N ₂	N ₃	O ₁ , O ₂	O ₃ , O ₄
46	Renkaat ja niiden asennus	92/23/ETY (Kumottu 1.11.2017 alkaen) (EY) N:o 661/2009 (EU) N:o 458/2011	30, 54, 64, 117, 108, 109	X ¹⁶ / I ^{16,34} C ¹⁷ / E ^{4,17} / I ^{17,34}	X ¹⁶ C ¹⁷ / E ^{4,17}	X ¹⁶ C ¹⁷ / E ^{4,17}	X ¹⁶ / I ^{16,34} C ¹⁷ / E ^{4,17} / I ^{17,34}	X ¹⁶ / I ^{16,34} C ¹⁷ / E ^{4,17} / I ^{17,34}	X ¹⁶ C ¹⁷ / E ^{4,17}	X ¹⁶ C ¹⁷ / E ^{4,17}	X ¹⁶ C ¹⁷ / E ^{4,17}
47	Nopeudenrajoitin	92/24/ETY (EY) N:o 661/2009	89		B	B		B	B		
48	Massat ja mitat (muut kuin M ₁)	(EU) N:o 1230/2012	-		H ³⁵	H ³⁵	C	B ³⁵ /I E ³⁶	B ³⁵ E ³⁶	C	B ³⁵ E ³⁶
49	Ohjaamon ulkonevat osat	92/114/ETY (EY) N:o 661/2009	61				E/I	E/I	E		
50	Ajoneuvoyhdistelmien mekaaniset kytkentälaitteet ja niiden asennus	94/20/EY (EY) N:o 661/2009	55	A ¹⁶ C ¹⁷	A ¹⁶ C ¹⁷	A ¹⁶ C ¹⁷	A ¹⁶ C ¹⁷	A ¹⁶ C ¹⁷	A ¹⁶ C ¹⁷	A ¹⁶ C ¹⁷	A ¹⁶ C ¹⁷
	Lyhytkytkentälaitteet ja niiden asennus	(EY) N:o 661/2009	102					X ¹⁶ C ¹⁷	X ¹⁶ C ¹⁷		X ¹⁶ C ¹⁷
51	Linja-autojen sisärakenteiden materiaalien palo-ominaisuudet	(EY) N:o 661/2009	118		N/A	A					
52	Linja-autojen yleinen rakenne	(EY) N:o 661/2009	107		A/H ³⁷	A/H ³⁷					
	Linja-autojen korirakenteen lujuus	(EY) N:o 661/2009	66		A/H ³⁷	A/H ³⁷					
53	Etutörmäyssuojaus	(EY) N:o 661/2009	94	C ³⁸ /I N/A ^{39,40}							
54	Sivutörmäyssuojaus	(EY) N:o 661/2009	95	C ³⁸ /I N/A ^{39,40}			C ³⁸ /I N/A ^{39,40}				
56	Vaarallisten aineiden kuljetusajoneuvot	(EY) N:o 661/2009	105				H	H	H	H	H
57	Etualleajossuojaus	2000/40/EY (EY) N:o 661/2009	93					H ⁴⁵	H ⁴⁵		

Kohta	Kohde	Direktiivi tai EU-asetus	E-sääntö	Vaativuuden osoittamistapa								
				M ₁	M ₂	M ₃	N ₁	N ₂	N ₃	O ₁ , O ₂	O ₃ , O ₄	
58	Jalankulkijoiden suojelu	(EY) N:o 78/2009	127	X ¹⁶ /I C ^{17,38} /I N/A ³⁹			X ¹⁶ /I C ^{17,38} /I N/A ³⁹					
59	Kierrätettävyys	2005/64/EY	133	N/A			N/A					
61	Ilmastointijärjestelmät	2006/40/EY	-	A ¹⁶ /I C ²²			A ¹⁶ /I C ²²					
62	Vetyjärjestelmä	(EY) N:o 79/2009	134	H	H	H	H	H	H			
63	Yleinen turvallisuus ⁴¹	(EY) N:o 661/2009	-	C	C	C	C	C	C	C	C	C
64	Vaihtamisopastimet	(EU) N:o 65/2012	-	B/I								
65	Kehittyneet hätäjarrutusjärjestelmät	(EU) N:o 347/2012	131		B	A		B/I ⁴² N/A ⁴³	B N/A ⁴³			
66	Kaistavahtijärjestelmät	(EU) N:o 351/2012	130		B	A		B/I ⁴² N/A ⁴³	B N/A ⁴³			
67	Nestekaasua varten tarkoitetut erikoisosat ja niiden asennus	(EY) N:o 661/2009	67	A ¹⁶ C ¹⁷	A ¹⁶ C ¹⁷	A ¹⁶ C ¹⁷	A ¹⁶ C ¹⁷	A ¹⁶ C ¹⁷	A ¹⁶ C ¹⁷	A ¹⁶ C ¹⁷		
68	Hälytysjärjestelmät	74/61/ETY (EY) N:o 661/2009	97	H/I			H/I					
69	Sähköturvallisuus ⁴⁴	(EY) N:o 661/2009	100	H I ⁴⁸	H I ⁴⁸	H I ⁴⁸	H I ⁴⁸	H I ⁴⁸	H I ⁴⁸	H I ⁴⁸		
70	Maakaasua varten tarkoitetut erikoisosat ja niiden asennus	(EY) N:o 661/2009	110	A ¹⁶ C ¹⁷	A ¹⁶ C ¹⁷	A ¹⁶ C ¹⁷	A ¹⁶ C ¹⁷	A ¹⁶ C ¹⁷	A ¹⁶ C ¹⁷	A ¹⁶ C ¹⁷		
71	Ohjaamon lujuus	(EY) N:o 661/2009	29				C ³⁸ /I	C ³⁸ /I	C ³⁸ /I			
72	eCall-järjestelmä	(EU) 2015/758		N/A			N/A					

Tässä liitteessä tarkoitettu vaatimustenmukaisuus voidaan osoittaa seuraavilla tavoilla:

X: Hyväksynnän hakijan toimittamalla ETA-valtion tai Ahvenanmaan maakunnan hyväksyntäviranomaisen myöntämällä EY-tyyppihyväksyntätodistuksella, asianomaista E-sääntöä soveltavan valtion hyväksyntäviranomaisen myöntämällä E-tyyppihyväksyntätodistuksella tai näiden todistusten mukaista hyväksyntää osoittavalla hyväksymismerkinnällä.

A: Nimetyn tutkimuslaitoksen taikka muun ETA-valtion ilmoittaman tutkimuslaitoksen pätevyysaluettaan vastaavalla selvityksellä.

H: Hyväksytyin asiantuntijan pätevyysaluettaan vastaavalla selvityksellä.

B: Valmistajan antamalla todistuksella, joka perustuu testeihin laskelmiin tai mittauksiin; vaatimustenmukaisuuden osoittava yksityiskohtainen asiakirja on yksilöitävä todistuksessa ja esitettävä tarvittaessa hyväksynnän tai katsastuksen suorittajan pyynnöstä.

C: Hakijan on hyväksynnän tai katsastuksen suorittajaa tyydyttävällä tavalla osoitettava, että säädöksen keskeiset vaatimukset täyttyvät.

E: Hyväksynnän tai katsastuksen yhteydessä tehtävässä ajoneuvon tarkastuksessa.

I: Ajoneuville, joka on valmistettu suurina sarjoina yhdysvaltalaisia, japanilaisia, eteläkoorealaisia tai kanadalaisia markkinoita varten, osoituksena vaatimusten täyttymisestä yksittäishyväksynnässä ja rekisteröintikatsastuksessa hyväksytään valmistajan tai toimivaltaisen viranomaisen selvitys siitä, että ajoneuvo täyttää mallivuotta koskevat kyseisen valtion vaatimukset tai tätä ilmaiseva hyväksymismerkintä. Osoittamistapaa voi soveltaa myös muutetun ajoneuvon muuttamattomiin osiin, järjestelmiin ja erillisiin teknisiin yksiköihin.

N/A: Tätä säädöstä ei sovelleta (ei vaatimuksia).

Vaihtoehtona taulukossa määritetyille vaatimustasolle käy ylempitasoinen osoittamistapa (järjestyksessä X, A, H, B, C, E). Osoittamistapaa I sovelletaan vain sitä koskevan määritelmän mukaisiin ajoneuvoihin.

Kohtia 2, 3 (poltonestesäiliöiden osalta) ja 41 ei sovelleta sähkökäyttöiseen ajoneuvoon, jossa ei ole polttomoottoria.

¹ Ohiajotesti ja staattinen testi edellytetään. Testit voidaan tehdä asetuksessa (EU) N:o 183/2011 mainituin poikkeuksin. Testausradan korrelaatiotestiä ei edellytetä, jos rata ei vaimenna melua vaatimukset täyttävään testausraataan verrattuna. Ajoneuvoa koskevaan melun raja-arvoon lisätään sovellettavaan testausmenettelyyn sisältyvän toleranssin lisäksi 2 dB(A). Rekisteröinti- tai muutokatsastuksen tai yksittäishyväksynnän suorittaja kirjaa staattisen testin tuloksen rekisteritietoihin.

² Ei edellytetä melun mittaamista alkuperäiskunnossa olevasta autosta.

³ Rekisteröinti- ja muutokatsastuksessa voidaan soveltaa auton ja sen perävaunun rakenteen muuttamisesta annetun määräyksen mukaisia meluvaatimuksia.

⁴ Sovelletaan vain rekisteröinti- ja muutokatsastuksessa ja yksittäishyväksynnässä.

⁵ Vaatimustenmukaisuuden osoittamisessa sovelletaan asetuksessa (EU) N:o 183/2011 mainittuja poikkeuksia siten, että M₁- tai N₁-luokan ajoneuvon päästövaatimuksia voidaan soveltaa myös muissa ajoneuvoluokissa.

⁶ Rekisteröinti- ja muutokatsastuksessa voidaan soveltaa auton ja sen perävaunun rakenteen muuttamisesta annetun määräyksen mukaisia pakokaasupäästöjä koskevia vaatimuksia.

⁷ Sovelletaan ajoneuvoihin, joissa on muu kuin muovinen säiliö.

⁸ Sovelletaan ajoneuvoihin, joissa on muovinen säiliö.

⁹ Sovelletaan ajoneuvoihin, joissa on LNG- tai CNG-kaasusäiliö.

¹⁰ Koskee taka-alleajosuojavaatimusta niiden ajoneuvojen osalta, joissa korin mitoitus on sellainen, ettei erillistä taka-alleajosuojaa vaadita ja taka-alleajosuojan asennusta silloin kun taka-alleajosuojaa on komponenttina hyväksytty.

¹¹ Katso myös tämän määräyksen 3.17 kohta.

- ¹² Ohjausmekanismin tulee varmistaa kääntöympyrän pysyvyys. Tämä voidaan varmistaa suorittamalla testi, joka on E-säännön n:o 79 kohdan 6.2.2. mukainen. Testi voidaan suorittaa kuormittamattomana. Kompleksinen elektroninen ohjausjärjestelmä sallitaan vain silloin, kun se täyttää E-säännön n:o 79 liitteen 6 vaatimukset.
- ¹³ Dollyn vetopöydän alla on oltava kuulakehä, jonka tulee olla lukittavissa keskiasentoonsa. Kuulakehän kiertoliike on rajoitettava kumpaankin suuntaan enintään 20 asteen suuruiseksi. Katso myös tämän määräyksen 3.14 kohta.
- ¹⁴ Sovelletaan ajoneuvoihin, jossa ei ole ohjaavia eikä ohjautuvia akseleita.
- ¹⁵ Direktiivin 71/127/ETY tai E-säännön n:o 46 mukaiset näkyvyysvaatimukset eivät koske perävaunun vetoon tarkoitettua M₁- ja N₁-luokan ajoneuvon lisätaustapeilejä eivätkä kouluautossa opettajalle vaadittavaa peiliä.
- ¹⁶ Koskee osaa. Kytkentäilaitteiden osalta katso myös tämän määräyksen 3.4 kohta.
- ¹⁷ Koskee asennusvaatimuksia. Kytkentäilaitteiden osalta katso myös tämän määräyksen 3.4 kohta.
- ¹⁸ Käyttöjarrulle on tehtävä E-säännön n:o 13-H liitteessä 3 olevassa 1.4.2 ja 1.4.3 kohdassa määritelty tyyppi 0 -testi ja 1.5 kohdassa määritelty tyyppi I -testi.
- ¹⁹ Vaihtoehtoisesti voidaan soveltaa tämän määräyksen liitettä 2. Kuorma-autoon, jonka jarrujärjestelmä täyttää E- tai EY-tyyppihyväksynnän tekniset vaatimukset, voidaan hyväksyä perusajoneuvon valmistajan asentama tämän määräyksen liitteen 2 kohdassa 3.10 kohdassa tarkoitettu perävaunun jarrujen käsiohjausventtiili sillä edellytyksellä, että hyväksytty asiantuntija on todennut asennustavan asianmukaiseksi. Ajoneuvon hyväksynnässä on esitettävä paineil-makaavio, josta asennustapa ilmenee ja hyväksytyt asiantuntijan antama todistus, jonka ei tarvitse olla ajoneuvokoh-tainen. Jarruvalojen on kytkeydyttävä päälle käsiohjausventtiiliä käytettäessä. Venttiilistä tehdään liitteen 2 kohdassa 3.10 tarkoitettu merkintä rekisteriin.
- ²⁰ Vain jarrulaitteiden yhteensovituksen osalta osoituksena vaatimustenmukaisuudesta hyväksytään valmistajan toimittama yhteensovituslaskelma. Lisäksi hyväksyjän tulee tarkistaa, että jarrulaitteet vastaavat laskelmassa ilmoitet-tuja.
- ²¹ Koskee sähkö-elektroniikka-asennelmaa.
- ²² Koskee ajoneuvoa.
- ²³ Jälkiasennettavan ajonestolaitteen on oltava direktiivin tai E-säännön mukaisesti tyyppihyväksytty.
- ²⁴ Katso myös tämän määräyksen 3.2 ja 3.10 kohta.
- ²⁵ Kiinnityspisteiden lukumäärän tulee vastata EU-vaatimuksia.
- ²⁶ Katso myös tämän määräyksen 3.3 kohta.
- ²⁷ Sovelletaan yksittäishyväksyntään ja kansalliseen piensarjatyyppihyväksyntään.
- ²⁸ Asennettavien valaisimien, ajovalaisimien pesulaitteen ja ajovalaisimien tasonsäätölaitteen pakollisuuden suhteen noudatetaan kyseisen valtion vaatimuksia. Mahdollisten lisävalaisinten asennus voidaan tehdä joko kyseisen valtion vaatimusten tai E-säännön n:o 48 mukaan ja vaatimustenmukaisuus osoittaa hyväksynnän tai katsastuksen yhteydes-sä tehtävässä ajoneuvon tarkastuksessa.
- ²⁹ Lähivalaisimien ja autoon mahdollisesti kuuluvan mukautuvan etuvalaisujärjestelmän tulee olla tarkoitettu oikean-puoleiseen liikenteeseen.
- ³⁰ Jälkiasennettavien turvavöiden tulee vastata direktiivin 77/541/ETY tai E-säännön n:o 16 vaatimuksia.
- ³¹ Ensiasennettua pääntukea ei saa poistaa tai korvata vaatimuksia vastaamattomalla pääntuella.
- ³² Katso myös tämän määräyksen 3.16 kohta.
- ³³ Vaihtoehtona hyväksytään yhdysvaltalaisen standardin ANSI Z. 26.1-1983 tai myöhemmän vastaavan mukainen ja asianmukaisesti merkitty turvalasi.
- ³⁴ Koskee ainoastaan ensiasennusrenkaita.
- ³⁵ EU-asetuksen (EU) N:o 1230/2012 mukaiselle tyyppihyväksynnälle vaihtoehtoiset kansalliset vaatimukset on esitet-ty määräyksen kohdassa 3.12.
- ³⁶ Koskee vain ajokuntoisen ajoneuvon massan määrittämistä silloin, kun alustan tai perusajoneuvon valmistajan ilmoittamia suurimpia teknisesti sallittuja massoja ei ylitetä.
- ³⁷ Sovelletaan alaluokkien A ja B linja-autoihin.
- ³⁸ Vaatimuksia sovelletaan ensimmäistä kertaa käyttöön otettavaan autoon EU-asetuksen (EU) 2015/166 8 artiklassa säädettyssä aikataulussa. Autoon, johon vaatimuksia sovelletaan, saa tehdä muutoksia valmistajan ohjeiden mukaises-ti.
- ³⁹ Sovelletaan muissa tapauksissa.
- ⁴⁰ Ensiasennettua turvatyynyä ei saa poistaa tai korvata vaatimuksia vastaamattomalla turvatyynyllä.
- ⁴¹ Vaatimustenmukaisuuden osoittamisessa sovelletaan kunkin yleisen turvallisuusasetuksen osa-alueen osalta tämän liitteen kyseisessä kohdassa määrättyä menettelyä.
- ⁴² Järjestelmän pakollisuuden suhteen noudatetaan kyseisen valtion vaatimuksia.
- ⁴³ Järjestelmää ei vaadita:
- a) ajoneuvossa, joka on pysyvästi varustettu lumen auraukseen;
- b) nosturilla varustetussa ajoneuvossa, jonka tukijalka estää järjestelmän toiminnan.
- ⁴⁴ Katso myös tämän määräyksen 3.9 kohta.
- ⁴⁵ Katso myös tämän määräyksen 3.15 kohta.
- ⁴⁶ Sovelletaan rekisteröinti- ja muutoskatsastuksessa.
- ⁴⁷ Istumapaikkojen lukumäärään voi rekisteröinti- ja muutoskatsastuksessa soveltaa ajoneuvon aiemman käyttövaltion vaatimuksia. Jos suurinta sallittua akselimassaa ei ole saatavilla, määritetään se laskennallisesti käyttäen 75 kg massaa kutakin matkustajapaikkaa kohden.
- ⁴⁸ Ajoneuvon latausjärjestelmään voidaan tehdä muutoksia, joilla ajoneuvo saadaan Suomessa yleisesti käytettävien latausjärjestelmien kanssa yhteensopivaksi. Muutetun latausjärjestelmän vaatimustenmukaisuus sähköturvallisuuden osalta voidaan osoittaa valmistajan antamalla todistuksella taikka hyväksytyt asiantuntijan, nimetyn tutkimuslaitoksen

---

tai ilmoitetun laitoksen antaman selvityksen perusteella (osoittamistavat B, H tai A). Kohdan 3.9 vaatimuksia ei sovelleta.

⁴⁹ Takasumuväläisimen sivusuuntaiseen sijaintiin voi rekisteröinti- ja muutoskatsastuksessa soveltaa ajoneuvon aiemman käyttövaltion vaatimuksia.

⁵⁰ Katso myös tämän määräyksen 3.18 kohta.

⁵¹ Ei koske diesel-moottorilla varustettua ajoneuvoa. Jos ajoneuvon sovelletaan asetusta (EU) N:o 183/2011, yksittäishyväksynnän tai katsastuksen suorittajan laatima CO₂-laskelma katsotaan riittäväksi. Jos OBD-järjestelmään ei saada yhteyttä, on se merkittävä ajoneuvon rekisteritietoihin.

Liite 2 Paineilmajarruilla varustettujen autojen ja niiden perävaunujen jarrujen vaihtoehtoiset vaatimukset

1 YLEISTÄ

1.1 Liitteen 2 määritelmät

Tässä liitteessä tarkoitetaan:

- a) *vertailuajoneuvolla* ajoneuvoa, jota käytetään lähtökohtana osoitettaessa ajoneuvon jarrujen vaatimustenmukaisuus;
- b) *vastaavalla ajoneuvolla* ajoneuvoa, joka on jarrujärjestelmän osalta ja jarrujen hyväksymiseen liittyviltä ominaisuuksiltaan yhdenmukainen hyväksyttävän ajoneuvon kanssa ja joka täyttää tämän määräyksen vaatimukset tai E-säännössä n:o 13 säädetyt tekniset vaatimukset;
- c) *akselivälimuutoksella* muutosta, jossa ajoneuvon akseliväliä tai akselivälejä muutetaan siten, että ajoneuvon ei enää ole osoitettu täyttävän E-säännön n:o 13 tai tämän määräyksen teknisiä vaatimuksia;
- d) *akselistorakennemuutoksella* muutosta, jossa ajoneuvoon asennetaan lisäakseli tai siitä poistetaan akseli taikka alkuperäisten akselien tai akselistojen tilalle vaihdetaan toisenlaisia akseleita tai akselistoja siten, että ajoneuvon ei enää ole osoitettu täyttävän E-säännön n:o 13 tai tämän määräyksen teknisiä vaatimuksia;
- e) *täyteen kuormatulla ajoneuvolla* ajoneuvoa, joka on kuormattu sen suurimpaan teknisesti sallittuun kokonaismassaan siten, että massa jakautuu akseleille valmistajan ilmoittamien suurimpien sallittujen akselimassojen mukaisessa suhteessa; jos kuorman jakautumiselle on useita vaihtoehtoja, tarkoitetaan vaihtoehtoa, jossa etuakseli on eniten kuormitettuna;
- f) *ilmoitetulla tutkimuslaitoksella* ETA-valtion tai E-sääntöä soveltavan valtion ilmoittamaa tutkimuslaitosta;
- g) *hyväksytyllä asiantuntijalla* ajoneuvolain 48 §:ssä tarkoitettua hyväksytyä asiantuntijaa;
- h) *yhdenmukaisuustodistuksella* ajoneuvokohtaista asiakirjaa, jossa todistetaan ajoneuvon vastaavan jarrujärjestelmän osalta ja jarrujen hyväksymiseen liittyviltä ominaisuuksiltaan vastaavaa ajoneuvoa; yhdenmukaisuustodistuksessa yksilöidään vastaava ajoneuvo ja annetaan rekisteriin merkitsemiseksi tarpeelliset jarruihin liittyvät tiedot;
- i) *hidastimella* E-säännössä n:o 13 tarkoitettua, yleensä vaihteiston yhteydessä olevaa hydrodynaamista tai sähködynaamista hidastinta (pyörrevirtajarru), joka on tarkoitettu ajoneuvon nopeuden alentamiseen pyöräjarruja käyttämättä; ja
- j) *moottorijarrulla* pakokaasujarrua tai muuta moottorissa olevaa taikka siihen kytkettyä E-säännössä n:o 13 tarkoitettua hidastinta, joka on tarkoitettu ajoneuvon nopeuden alentamiseen pyöräjarruja käyttämättä.

1.2 Liitteen 2 soveltamisala

Liitettä 2 voidaan soveltaa paineilmajarruilla varustettuun N₂-, N₃-, M₃-, O₂-, O₃- ja O₄-luokan ajoneuvoon, jonka jarrujärjestelmän ei ole osoitettu täyttävän EU-säädöksissä ja E-säännöissä säädettyjä teknisiä vaatimuksia.

Liitettä 2 voidaan soveltaa ajoneuvolaissa tarkoitettussa kansallisessa tyyppihyväksynnässä, yksittäishyväksynnässä, rekisteröintikatsastuksessa ja muutoskatsastuksessa ajoneuvoon, jolle on osoitettu vertailuajoneuvo tai vastaava ajoneuvo.

2 AUTOJA JA PERÄVAUNUJA KOSKEVAT YHTEISET VAATIMUKSET

2.1 Vertailuajoneuvoa koskevat vaatimukset

Vertailuajoneuvon on täytettävä voimassaolevat E-säännössä n:o 13 säädetyt tekniset vaatimukset. Hyväksyttäessä ajoneuvoa, joka on otettu käyttöön ennen tämän määräyksen voimaantuloa, voidaan käyttää vertailuajoneuvoa, joka täyttää paineilmajarruilla varustettujen autojen ja niiden perävaunujen jarrujen vaatimustenmukaisuuden osoittamisesta annetussa liikenne- ja viestintäministeriön asetuksessa (257/2009) säädetyt vertailuajoneuvoa koskevat vaatimukset.

Vertailuajoneuvon tulee ensimmäisen valmistusvaiheen (perusajoneuvon) osalta olla saman valmistajan valmistama ja yleisiltä rakenneominaisuuksiltaan samantyyppinen kuin hyväksyttävä ajoneuvo.

Edellä 2 kappaleessa määrätystä poiketen voi vertailuajoneuvona käytettävä perävaunu olla myös sellainen, jonka toinen perävaunun valmistaja tai perävaunujen jarrukomponentteja valmistava yritys on valmistanut. Jos vaatimustenmukaisuus on luotettavasti osoitettavissa perävaunun jarrukomponenttien ja jarruihin liittyvien sähköisten järjestelmien valmistajien ilmoitetulla tutkimuslaitoksella teettämiin E-säännön n:o 13 mukaisesti testeihin perustuvilla asiakirjoilla, perävaunulle ei tarvitse osoittaa vertailuajoneuvoa. Viittauksilla vertailuajoneuvoon tarkoitetaan tällöin viittauksia kyseisiin komponentteihin ja järjestelmiin.

Käytettäessä toisen valmistajan vertailuajoneuvoon liittyviä salassa pidettäviä asiakirjoja, niiden käyttöön tulee olla kyseisen valmistajan lupa.

Vertailuajoneuvon ja hyväksyttävän ajoneuvon akselien lukumäärä saa poiketa toisistaan autoilla enintään yhdellä ja perävaunuilla enintään kahdella. Vertailuajoneuvon ja hyväksyttävän ajoneuvon akselistorakenteet saavat lisäksi olennaisesti poiketa toisistaan autoilla enintään yhden ja perävaunuilla enintään kahden akselin tai akseliston osalta.

2.2 Vaatimustenmukaisuuden osoittaminen

Ajoneuvon vaatimustenmukaisuus osoitetaan ilmoitetun tutkimuslaitoksen tai hyväksytyt asiantuntijan antamalla lausunnolla, jossa yksilöidään hyväksyttävä ajoneuvo. Tyyppihyväksynnän hakemiseen tarkoitettussa lausunnossa määritetään lausunnon kattavuus muihin samantyyppisiin ajoneuvoihin. Lausunnosta on käytävä ilmi vertailuajoneuvon tiedot sekä se, mihin asiakirjoihin ja testeihin lausunto perustuu. Lausuntoon on liitettävä hyväksyttävän ajoneuvon jarrujärjestelmän kuvaus, jarrulaskelmat, testitulokset ja selvitys hyväksyttävän ajoneuvon ja vertailuajoneuvon rakenteellisista eroista jarrujen hyväksymiseen liittyviltä osin. Lisäksi lausuntoon on liitettävä ajoneuvosta rekisteriin merkittävät jarruihin liittyvät tiedot ja kuvaus ajoneuvoon tehdyistä muutoksista erityisesti jarrujen hyväksymiseen liittyviltä osin.

Jarruihin liittyviin sähköisiin järjestelmiin tehdyistä muutoksista ja järjestelmien toiminnasta akselistorakenne- ja akselivälimuutoksen jälkeen on esitettävä selvitys, josta voidaan varmistua järjestelmien oikeasta toiminnasta muutosten jälkeen. Jarruihin liittyvien sähköisten järjestelmien toiminnasta on esitettävä selvitys siltä osin kuin järjestelmät poikkeavat vertailuajoneuvon järjestelmästä.

Ajoneuvon, jolle on osoitettu vastaava ajoneuvo, vaatimustenmukaisuus voidaan 1 ja 2 kappaleesta poiketen osoittaa ilmoitetun tutkimuslaitoksen tai hyväksytyt asiantuntijan antamalla yhdenmukaisuustodistuksella.

Lausunnon tai yhdenmukaisuustodistuksen antajan on varmistuttava hyväksyttävän ajoneuvon ja vertailuajoneuvon tai vastaavan ajoneuvon jarrujärjestelmien vastaavuudesta sekä tarvittaessa varmistettava saamiensa asiakirjojen tietojen oikeellisuus käytännön testeillä tai muulla luotettavalla tavalla. Epäselvässä tilanteessa käytännön testaus on merkitsevempi.

Hyväksynnän hakijan on toimitettava edellä 1 kappaleessa tarkoitettua lausunnon liitteeksi vakuutus siitä, että hyväksyttävä ajoneuvo täyttää E-säännön n:o 13 tekniset vaatimukset. E-säännön muutossarja ja täydennys on mainittava vakuutuksessa.

2.3 Ajoneuvon kuormaus

Käytännön testit ja hidastuvuuslaskelmat tehdään täyteen kuormatulla ajoneuvolla, jollei tässä määräyksessä toisin määrätä. Laskettaessa jarrutustehon jakautumista akselille käytetään laskelmissa ajoneuvon suurimpia teknisesti sallittuja akselimassoja tai niitä suurempia akselin valmistajan sallimia massoja.

2.4 Rakenne- ja asennusvaatimukset

Hyväksyttävän ajoneuvon vertailuajoneuvosta poikkeavien rakenteiden osalta on todettava E-säännössä n:o 13 tarkoitettujen määritelmien sekä rakenne- ja asennusvaatimusten toteuttaminen.

2.5 Ajonvakautustoiminto

Ajoneuvo, jolta ei E-säännön n:o 13 mukaan vaadita pakollisena ajoneuvon ajonvakautustoimintoa, saa olla varustettu ajoneuvon ajonvakautustoiminnolla, jos se täyttää kyseisen ajoneuvoluokan mukaiset ajoneuvon ajonvakautustoimintoa koskevat vaatimukset tai jos osoitetaan, että ajoneuvossa oleva ajonvakautustoiminto ei heikennä liikenneturvallisuutta eikä tee ajoneuvosta vaarallista tai epävakaa. Tämä voidaan osoittaa esimerkiksi tekemällä nopeita kaistanvaihtoja kumpaankin suuntaan (E-säännössä n:o 13 tarkoitettu kaksinkertainen kaistanvaihto) vähintään 50 km/h:n nopeudella ja riittävän voimakkaasti, jotta ajonvakautusjärjestelmä kytkeytyy toimintaan. Jos ajonvakautustoiminto on kytkettävissä pois toiminnasta niin, että poiskytkentä ei vaikuta ajoneuvon muihin järjestelmiin, testi toistetaan ajonvakautustoiminto poiskytkettynä. Testit tehdään kuormatulla ja kuormaamattomalla ajoneuvolla. Kuormaamattoman ajoneuvon testiä ei kuitenkaan tarvitse tehdä, jos ajoneuvo kuormaamattomana vastaa aiemmin hyväksyttyä ajoneuvoa. Auton ajonvakautustoiminnon testin voi tehdä matalan kitkan pinnalla. Pinnan kitkan tulee kuitenkin olla riittävä, jotta auton käyttäytyminen ja ajonvakautuksen toiminta voidaan luotettavasti todeta. Järjestelmän kytkeytymisen toimintaan on oltava hyvin hallittua ja parannettava ajoneuvon vakautta. Tutkimuslaitoksella tai hyväksytyllä asiantuntijalla on oikeus edellyttää tarpeen vaatiessa lisätestausta. Käytännön testiä ei tarvitse tehdä, jos tutkimuslaitos tai hyväksytty asiantuntija voi aiempien, vastaavasti toteutetuille ajoneuvoille tehtyjen testien ja asiakirjojen perusteella vakuuttaa ajoneuvon vaatimustenmukaisuudesta.

Perävaunulle, jolta ei E-säännön n:o 13 mukaan vaadita pakollisena ajoneuvon ajonvakautustoimintoa, ei tarvitse tehdä käytännön testiä, jos ajoneuvon akselistoille tehtyjen testien ja muiden asiakirjojen perusteella voidaan vakuuttua siitä, että perävaunussa oleva ajonvakautustoiminto ei heikennä liikenneturvallisuutta eikä tee ajoneuvosta vaarallista tai epävakaa.

Ajoneuvon ajonvakautustoiminto, jonka asetuksia on mahdollista muuttaa, on säädettävä niin, että sen toiminta vastaa mahdollisimman hyvin ajoneuvon käyttötarkoitusta.

3 AUTOJA KOSKEVAT VAATIMUKSET

3.1 Auton käyttöjarrun teho

Vastaavuus E-säännön n:o 13 liitteen 4 tyyppi 0 -testiin (käyttöjarrun tehotesti jarrut kylminä, ajoneuvo kuormattuna, vaihde vapaalla) voidaan osoittaa laskennallisesti tai käytännön jarrutustestein E-säännön n:o 13 mukaisesti.

Mahdollisen lisäakselin jarruvoiman tulee suhteessa siihen kohdistuvaan massaan vastata muiden akselien jarruvoimia. Tämä voidaan todeta akselikohtaisesta kitkatarvekuvaajasta.

Jos vastaavuus osoitetaan laskennallisesti, hyväksyttävästä ajoneuvosta tulee esittää seuraavat jarrulaskelmat:

- a) akselikohtaiset jarruvoimat 6,0 barin jarrusylinteripaineella tai muulla valmistajan ilmoittamalla laskentapaineella kaikille akselille; tarvittaessa akselikohtaiset jarruvoimat tarkastetaan käytännön testein;
- b) laskennallinen hidastuvuus kuormatulle ajoneuvolle akselikohtaisten jarruvoimien avulla ottaen huomioon käytettävissä oleva kitka; jarrutettaessa vallitsevia akselipainoja määritettäessä otetaan huomioon dynaaminen painonsiirto akselien välillä ja akseliryhmien sisällä; laskennallisen hidastuvuuden tulee täyttää E-säännön n:o 13 hidastuvuusvaatimus kyseiselle ajoneuvoluokalle (täysin kehittynyt hidastuvuus).

Edellä 3 kappaleessa tarkoitettussa laskennassa käytetään renkaan ja tien välisen kitkan arvoa 0,8. Jarrupalan tai -hihnan kitkana käytetään valmistajan ilmoittamia arvoja lämpötilassa 100 °C. Laskennassa käytetyt tiedot on kirjattava.

Tyyppi 0 -testi (ajoneuvo kuormaamattomana, vaihde vapaalla) voidaan todeta vertailuajoneuvon asiakirjoista. Jos kuormaamattoman ajoneuvon tiekosketuksessa olevien akselien lukumäärä poikkeaa vertailuajoneuvon vastaavasta, voidaan epävarmassa tapauksessa kuitenkin vaatia käytännön testaus E-säännön n:o 13 vaatimusten täyttämisen toteamiseksi.

Tyyppi 0 -testi (ajoneuvo kuormaamattomana, vaihde kytkettynä) voidaan todeta vertailuajoneuvon asiakirjoista. Jos kuormaamattoman ajoneuvon tiekosketuksessa olevien akselien lukumäärä poikkeaa vertailuajoneuvon vastaavasta, voidaan epävarmassa tapauksessa kuitenkin vaatia käytännön testaus E-säännön n:o 13 vaatimusten täyttämisen toteamiseksi.

Tyyppi 0 -testi (ajoneuvo kuormattuna, vaihde kytkettynä) voidaan todeta vertailuajoneuvon asiakirjoista sekä tyyppi 0 -testistä vaihde vapaalla saataviin tietoihin perustuen.

3.2 Auton varajarrun teho

Vastaavuus E-säännön n:o 13 liitteen 4 tyyppi 0 -testiin (varajarru, ajoneuvo kuormattuna ja kuormaamattomana, vaihde vapaalla) voidaan osoittaa laskennallisesti tai käytännön jarrutus-
testein E-säännön n:o 13 mukaisesti.

Varajarruna voi toimia seisontajarru tai käyttöjarrun toinen jarrupiiri. Jos varajarruna toimii toinen jarrupiiri, täytyy molempien jarrupiirien täyttää hidastuvuusvaatimus, joka on N-luokan ajoneuvolle $2,2 \text{ m/s}^2$ ja M₃-luokan ajoneuvolle $2,5 \text{ m/s}^2$. Jos varajarruna toimii seisontajarru, neljä- tai viisiakselisessa ajoneuvossa tulee olla jousitoiminen paineilmakäyttöinen seisontajarru, jäljempänä jousijarru, vähintään kahdella akselilla. Jos varajarruna toimii toinen jarrupiiri ja ajoneuvossa on enemmän kuin kolme akselia, kunkin piirin tulee vaikuttaa vähintään kahden akseliin.

Vastaavuuden arvioinnissa käytetään vertailuajoneuvon tuloksia ja laskennallisia selvityksiä taikka käytännön testejä. Kuormaamattoman ajoneuvon varajarrun arvioinnissa täytyy ottaa huomioon käytettävissä oleva todellinen jarrupaine ja kitka. Laskennassa on käytettävä todellisia jarrusylintereissä olevia paineita toisen jarrupiirin ollessa voittunut. Laskennassa käytetään renkaan ja tien välisen kitkan arvoa 0,8.

3.3 Auton jarrujen häipyminen

Vastaavuus E-säännön n:o 13 liitteen 4 mukaiseen tyyppi I -testiin (jarrujen häipymisestä) voidaan osoittaa vertailuajoneuvon asiakirjoilla sekä tarvittaessa lisäakselin, ajoneuvovalmistajan tai jarruvalmistajan erillisellä selvityksellä. Jos selvityksen perusteella ei muuten ole mahdollista todeta vaatimustenmukaisuutta, siihen tulee liittää tuloksia tehdyistä käytännön testeistä.

Vastaavuus E-säännön n:o 13 liitteen 4 mukaiseen tyyppi II- tai IIA -testiin (alamäkitesti) voidaan osoittaa vertailuajoneuvon asiakirjoilla.

M₃-luokan ajoneuvon ja O₄-luokan ajoneuvon vetoon tarkoitetun N₃-luokan ajoneuvon tulee täyttää tyyppi IIA -testin vaatimukset. Vaatimukset katsotaan täytetyiksi, jos ajoneuvossa on moottorijarru tai hidastin.

N₂- ja N₃-luokan ajoneuvon tyyppi II -testin vaatimukset katsotaan täytetyiksi, jos ajoneuvossa on moottorijarru tai hidastin. Jos kuorma-autossa ei ole moottorijarrua tai hidastinta, vaatimustenmukaisuus voidaan osoittaa vertailuajoneuvon asiakirjoilla tai tarvittaessa käytännön testein.

3.4 Auton seisontajarru

Vastaavuus E-säännön n:o 13 liitteen 4 mukaiseen seisontajarrun pidätyskykyvaatimukseen todetaan käytännön kokeella, jossa seisontajarrun tulee pitää ajoneuvo paikallaan täyteen kuormattuna ylä- ja alamäessä, jonka kaltevuus on 18 % tai teoreettisten jarruvoimien mukaan laskemalla. Laskennassa otetaan huomioon tien ja renkaan välinen kitka käyttämällä kitkakertoimen arvoa 0,8.

Jos auto on tarkoitettu perävaunun vetoon, auton seisontajarrun tulee edellä 1 kappaleessa määrätyn lisäksi kyetä pitämään koko yhdistelmä täyteen kuormattuna paikallaan ylä- ja alamäessä, jonka kaltevuus on 12 %. Vaatimusten täyttyminen voidaan osoittaa käytännön kokeella tai teoreettisten jarruvoimien mukaan laskemalla. Laskennassa otetaan huomioon tien ja renkaan välinen kitka käyttämällä kitkakertoimen arvoa 0,8.

Jousijarrujen toiminnan on täytettävä E-säännön n:o 13 kohdan 5.1.2.3 ja liitteen 8 vaatimukset.

Seisontajarrujärjestelmässä saa olla suojaventtiili tai vastaava laite, joka estää seisontajarrun tahattoman vapautumisen jarrujärjestelmän täytön aikana, jos seisontajarrun käyttölaite on jäänyt ajoasentoon.

3.5 Jarrutustehon jakautuminen auton akseleille

Vastaavuus E-säännön n:o 13 liitteeseen 10 (jarrutustehon jakautuminen ajoneuvon akseleille (kitkakäyrä)) voidaan osoittaa laskelmilla. Laskennassa noudatetaan E-säännön n:o 13 liitteessä 10 kerrottuja vaatimuksia, määritelmiä ja ohjeita. Laskelmissa esitetään:

- a) O₃- tai O₄-luokan perävaunun vetoon tarkoitettujen ajoneuvon jarrutussuhteen ja paineen välisestä suhteesta E-säännön n:o 13 liitteen 10 kaavion 2 mukainen kuvaaja;
- b) puoliperävaunujen vetoon tarkoitettujen ajoneuvon jarrutussuhteen ja paineen välisestä suhteesta E-säännön n:o 13 liitteen 10 kaavion 3 mukainen kuvaaja; ja
- c) kitkakäyrät akseleittain E-säännön n:o 13 liitteen 10 mukaisesti; jos ajoneuvossa on enemmän kuin kaksi akselia, ainakin yhden etuakselin pyörien kitkan tulee olla suurempi kuin ainakin yhden taka-akselin pyörien kitka jarrutussuhteen ollessa välillä 0,15–0,30 (kaavio 1B).

Lukkiutumattomalla jarrujärjestelmällä varustettujen autojen vaatimustenmukaisuuden arvioinnissa noudatetaan E-säännön n:o 13 liitteen 10 mukaisia poikkeuksia.

Edellä 1 kappaleen c kohdassa mainittu vaatimus katsotaan täytyneeksi myös, jos kunkin akselin kitkakäyrät sijaitsevat ihannekitkakäyrän kanssa samansuuntaisten, seuraavilla yhtälöillä saatujen suorien välillä: $k = z + 0,08$ ja $k = z - 0,08$ kaavion 1B mukaisesti ja jos taka-akselin kitkakäyrä noudattaa jarrutussuhteella $z \geq 0,3$ seuraavaa suhdetta: $z \geq 0,3 + 0,74 (k - 0,38)$.

Kuvaajat esitetään ajoneuvo kuormittamattomana ja täyteen kuormattuna. Täyteen kuormattun ajoneuvon laskelmat voidaan tehdä suurimmilla teknisesti sallituilla akselimassoilla.

Nostettavalla akselilla tai akseleilla varustetussa ajoneuvossa vaatimusten tulee täytyä myös ajoneuvon ollessa kuormittamaton ja akseli tai akselit ylösnostettuna.

Lisäakselin jarruvoiman tulee suhteessa siihen kohdistuvaan massaan vastata muiden akselien jarruvoimia.

Niiden akselien, joiden jarrujen lukkiutumisenestoa säädetään välillisesti, jarruvoima tulee mitoittaa siten, että jarrutuksen aikana pyörät eivät ole jatkuvasti lukossa.

3.6 Auton jarrujen vasteajat eli toimintaviiveet

Vastaavuus E-säännön n:o 13 liitteen 6 mukaisiin jarrujen vasteaikavaatimukseen voidaan osoittaa mainitun liitteen 6 mukaisella käytännön testillä. Liitteen 6 vaatimuksista poiketen jarrupolkimen painamiseen käytettyä aikaa ei tarvitse mitata silloin, kun mittaaja voi mittaus tuloksista varmistua, että jarrujen kytkentäviivettä koskevat vaatimukset täyttyvät.

Hyväksynnän hakijan toimittamat mittaustulokset voidaan hyväksyä, jos 2.2 kohdassa tarkoitettu lausunnon antaja on todennut mittaustulosten vaatimustenmukaisuuden.

Sähköohjatuilla jarruilla varustetun auton jarrujen vasteajat tulee mitata ainakin tilanteessa, jossa jarruja ohjataan pelkästään paineilmalla. Jos mittausta ei tehdä jarrujen sähköohjauksen ollessa toiminnassa, tutkimuslaitoksen tai hyväksytyn asiantuntijan tulee vakuuttua asiakirjojen ja muiden mittausten perusteella siitä, että vasteajat sähköohjauksen ollessa toiminnassa eivät ylitä sallittuja arvoja. Sähköohjatuilla jarruilla varustetun auton jarrujen vasteajat saa mitata moottorin ollessa käynnissä, jos tällä voidaan varmistaa järjestelmän oikea toiminta. Jarrujärjestelmän säiliöpaineen mittauksen aikana tulee olla mahdollisimman lähellä E-säännön n:o 13 liitteen 6 kohdassa 2.1 tarkoitettua painetta.

Jos auton akselien määrää muutetaan, muutos tulee tehdä niin, että se ei tarpeettomasti kasvata jarrujen vasteaikoja.

3.7 Auton paineilmajärjestelmien energiasäiliöiden tilavuus ja energianlähteet

Vastaavuus E-säännön n:o 13 liitteen 7 mukaisiin paineilmajärjestelmien energiasäiliöiden tilavuudelle ja energialähteille asetettuihin vaatimuksiin voidaan:

- a) arvioida vertailuajoneuvon asiakirjojen ja tarvittaessa ilmakompressorin tehoa osoittavien asiakirjojen perusteella; tai
- b) osoittaa käytännön testein E-säännön n:o 13 liitteen 7 mukaisesti tai toisen vastaavan ajoneuvon asiakirjoilla.

Lisäakselin yhteyteen asennettavan paineilmasäiliön tilavuuden tulee olla suhteessa muiden akselien yhteyteen asennettujen paineilmasäiliöiden tilavuuteen, mutta kuitenkin vähintään 20 litraa, jollei esitetä luotettavaa selvitystä pienemmän tilavuuden riittävydestä.

3.8 Auton jarrujen lukkiutumisenestojärjestelmää koskevat vaatimukset

Vastaavuus E-säännön n:o 13 liitteen 13 (lukkiutumisenestojärjestelmällä varustettuja ajoneuvoja koskevat testivaatimukset) vaatimuksiin voidaan osoittaa ilmoitetun tutkimuslaitoksen tai hyväksytyn asiantuntijan laatimalla vertailuajoneuvon testausselesteella ja muilla vertailuajoneuvon asiakirjoilla.

Jos hyväksyttävän ajoneuvon ja vertailuajoneuvon akselistorakenteet poikkeavat toisistaan, vertailuajoneuvon lukkiutumattoman jarrujärjestelmän tien ja renkaan välisen pitokyvyn hyödyntäminen, jäljempänä *hyvyysuhde*, tulee olla vähintään 80 % tai hyväksyttävän ajoneuvon akseleista vähintään puolet tulee olla varustettu lukkiutumisenestojärjestelmää ohjaavilla pyörimisnopeustunnistimilla.

Vertailuajoneuvon tulee täyttää E-säännön n:o 13 liitteessä 13 säädetty hyvyysuhdevaatimus 75 % kuormaamattomana ja kuormattuna mainitussa liitteessä 13 tarkoitetun matalan kitkakertoimen (kitkakerroin $\leq 0,3$) ja korkean kitkakertoimen (kitkakerroin $\geq 0,8$) pinoilla.

Kukin pyöräjarrujen lukkiutumista ohjaava ABS-venttiilipari saa ohjata maksimissaan kolmea akselia.

Jos vertailuajoneuvon hyvyysuhde ei ole tiedossa eikä edellä 2 kappaleessa määrätty vaatimus pyörimisnopeustunnistimien lukumäärästä toteudu, vaatimustenmukaisuus voidaan 2 kappaleesta poiketen osoittaa käytännön testein. Hyvyysuhdevaatimus katsotaan täytetyksi, jos ajoneuvo täyttää kuormaamattomana korkean kitkakertoimen (kitkakerroin $\geq 0,8$) pinnalla E-säännön n:o 13 liitteessä 13 säädetyn hyvyysuhdevaatimuksen 75 %. Mittausmenetelmä laskukaavoineen on mainitussa liitteessä 13.

3.9 Käsikäyttöinen jarruvoimansäädin

Auton jarrujärjestelmään saa asentaa liukkaissa maasto-olosuhteissa käytettäväksi tarkoitettun käsikäyttöisen jarruvoimansäätimen, joka päälle kytkettynä alentaa etuakseliston pyöräjarruille tulevaa jarrutuspainetta enintään 50 %. Auton ohjaamossa, kuljettajan havaittavissa tulee olla merkkivalo, joka ilmaisee etujarrujen toiminnan olevan kytkettynä alennetulle painesuhteelle. Säätimen käyttölaitteen läheisyyteen on kiinnitettävä pysyvästi ohje säätimen oikeasta käytöstä. Lisäksi säätimen tulee automaattisesti kytkeytyä pois toiminnasta ajonopeuden ylittäessä 25 km/h tai säätimen oleminen päälle kytkettynä tulee ilmaista kuljettajalle merkkiäänellä. Ajonopeuden ylittäessä 25 km/h merkkiäänen tulee olla jatkuva.

E-säännön n:o 13 liitteen 6 mukaisen toimintaviivevaatimuksen tulee täytyä jarruvoimansäätimen ollessa poiskytkettynä. Jarruvoimansäädin ei poiskytkettynä saa vaikuttaa jarrujärjestelmän toimintaan.

Jarruvoimansäätimen asentajalla on oltava asennustyön edellyttämät laitteet ja asiantuntemus. Jarruvoimansäätimen asentajalla tulee olla käytössään ajoneuvon jarrujärjestelmää ja siihen liittyviä sähköisiä toimintoja koskevat asiakirjat.

Jarrujärjestelmän toiminnasta tulee jarruvoimansäätimen asennukseen liittyviltä osin laatia kuvaus ja paineilmakaavio.

Tieto käsikäyttöisestä jarruvoimansäätimestä on merkittävä rekisteriin.

3.10 Perävaunun jarrujen käsiohjausventtiili

Auton jarrujärjestelmään saa asentaa liukkaissa maasto-olosuhteissa ajettaessa tai liukkaissa olosuhteissa suoritettavassa kuorman lastauksessa tai purussa käytettäväksi tarkoitettun perävaunun jarrujen käsiohjausventtiiliin, jolla perävaunun käyttöjarrua voidaan käyttää vetoauton jarruista riippumatta. Käsiohjausventtiiliin käyttölaitteen läheisyyteen on kiinnitettävä pysyvästi ohje säätimen oikeasta käytöstä.

Käsiohjausventtiilillä saavutettava perävaunun suurin jarrutuspainete tulee rajoittaa enintään kolmeen neljäsosaan käyttöjarrulla saavutettavasta maksimijarrutuspainesta.

Käsiohjausventtiiliin asentajalla on oltava asennustyön edellyttämät laitteet ja asiantuntemus. Käsiohjausventtiiliin asentajalla tulee olla käytössään ajoneuvon jarrujärjestelmää ja siihen liittyviä sähköisiä toimintoja koskevat asiakirjat.

Jarrujärjestelmän toiminnasta tulee käsiohjausventtiiliin asennukseen liittyviltä osin laatia kuvaus ja paineilmakaavio.

Käsiohjausventtiiliin asennus ei saa aiheuttaa virheitä jarrujärjestelmän toimintoihin. Käsiohjausventtiiliin on kytkeydyttävä automaattisesti pois päältä, kun sitä ei käytetä. Perävaunun jarrujen lukkiutumisenestojärjestelmän on toimittava normaalisti käsiohjausventtiiliä käytettäessä.

Tieto käsiohjausventtiilistä on merkittävä rekisteriin.

Jarruvalojen on kytkeydyttävä päälle käsiohjausventtiiliä käytettäessä.

4 PERÄVAUNUJA KOSKEVAT VAATIMUKSET

4.1 Perävaunun käyttöjarrun teho

Vastaavuus E-säännön n:o 13 liitteen 4 tyyppi 0 -testiin (käyttöjarrun tehotesti jarrut kylminä, ajoneuvo kuormattuna) voidaan osoittaa laskennallisesti tai käytännön jarrutustestein E-säännön n:o 13 mukaisesti. Jarrutettujen pyörien kehille kohdistuvien jarruvoimien summan tulee korkeintaan 6,5 barin ohjauspainetta käytettäessä olla vähintään:

- a) 50 % suurimmasta staattisesta pyöräkuormituksesta täyteen kuormatulla ja kuormaamattomalla varsinaisella perävaunulla;
- b) 45 % suurimmasta staattisesta pyöräkuormituksesta täyteen kuormatulla ja kuormaamattomalla puoliperävaunulla;
- c) 50 % suurimmasta staattisesta pyöräkuormituksesta täyteen kuormatulla ja kuormaamattomalla keskiakseliperävaunulla.

Mahdollisen lisäakselin jarruvoiman tulee suhteessa siihen kohdistuvaan massaan vastata muiden akselien jarruvoimia. Tämä voidaan todeta akselikohtaisesta kitkatarvekuvaajasta.

Jos vastaavuus osoitetaan laskennallisesti, ajoneuvosta tulee esittää seuraavat jarrulaskelmat:

- a) akselikohtaiset jarruvoimat 6,0 barin jarrusylinteripaineella tai muulla valmistajan ilmoittamalla laskentapaineella kaikille akselille; tarvittaessa akselikohtaiset jarruvoimat tarkastetaan käytännön testein;
- b) laskennallinen hidastuvuus kuormatulle ajoneuvolle akselikohtaisten jarruvoimien avulla ottaen huomioon käytettävissä oleva kitka; jarrutettaessa vallitsevia akselipainoja määritettäessä otetaan huomioon dynaaminen painonsiirto akselien välillä ja akseliryhmien sisällä; laskennallisen hidastuvuuden tulee täyttää E-säännön n:o 13 hidastuvuusvaatimus kyseiselle ajoneuvoluokalle.

Edellä 3 kappaleessa tarkoitetussa laskennassa käytetään renkaan ja tien välisen kitkan arvoa 0,8. Jarrupalan tai -hihnan kitkana käytetään valmistajan antamaa minimikitkakerrointa lämpötilassa 100 °C. Laskennassa käytetyt tiedot on kirjattava.

Tyyppi 0 -testi (ajoneuvo kuormaamattomana) voidaan osoittaa laskennallisesti tai todeta vertailuajoneuvon asiakirjoista. Jos kuormaamattoman ajoneuvon tiekosketuksessa olevien akselien lukumäärä poikkeaa vertailuajoneuvon vastaavasta, epävarmassa tapauksessa voidaan kuitenkin vaatia käytännön testaus vaatimusten täyttymisen toteamiseksi.

4.2 O₃-luokan ajoneuvon testi jatkuvalla jarrutuksella

Vastaavuus E-säännön n:o 13 liitteen 4 mukaiseen tyyppi I-testiin (O₃-luokan ajoneuvon testi jatkuvalla jarrutuksella) voidaan osoittaa vertailuajoneuvon asiakirjoilla, jotka tarvittaessa sisältävät testausselesteita. Jos hyväksyttävän ajoneuvon ja vertailuajoneuvon akselistorakenteet poikkeavat toisistaan, vaatimustenmukaisuus voidaan tältä osin osoittaa erillisillä asiakirjoilla, joihin on tarvittaessa liitetty tuloksia käytännön testeistä.

4.3 O₄-luokan ajoneuvon jarrujen häipymistesti

Vastaavuus E-säännön n:o 13 liitteen 4 mukaiseen tyyppi III-testiin (O₄-luokan ajoneuvon jarrujen häipymistesti) voidaan osoittaa vertailuajoneuvon asiakirjoilla, jotka tarvittaessa

sisältävät testausselesteita. Jos hyväksyttävän ajoneuvon ja vertailuajoneuvon akselistorakenteet poikkeavat toisistaan, vaatimustenmukaisuus voidaan tältä osin osoittaa erillisillä asiakirjoilla, joihin on tarvittaessa liitetty tuloksia käytännön testeistä.

4.4 Perävaunun seisontajarru

Perävaunun seisontajarrujärjestelmän on kyettävä pitämään kuormattu, vetoajoneuvosta irrotettu ajoneuvo paikallaan ylä- tai alamäessä, jonka kaltevuus on 18 %. Vastaavuus todetaan käytännön kokeella tai teoreettisten jarruvoimien mukaan laskemalla. Laskennassa otetaan huomioon tien ja renkaan välinen kitka käyttämällä kitkakertoimen arvoa 0,8.

Perävaunussa tulee olla erillinen seisontajarruventtiili. Seisontajarruventtiilin käyttölaitteen läheisyyteen on kiinnitettävä pysyvät merkinnät venttiilin oikeasta käytöstä. Perävaunun seisontajarrun on toimittava myös perävaunun ollessa irrotettuna vetoautosta. Perävaunun sivulla seisovan henkilön on pystyttävä kytkemään ja vapauttamaan seisontajarru. Puoliperävaunun seisontajarruventtiilin käyttölaitteen voi kuitenkin sijoittaa siten, että puoliperävaunun edessä seisova henkilö pystyy kytkemään ja vapauttamaan seisontajarrun.

Jousijarrujen toiminnan on täytettävä E-säännön n:o 13 kohdan 5.1.2.3 ja 5.2.2.10 sekä liitteen 8 vaatimukset.

4.5 Perävaunun automaattinen jarrujärjestelmä

Jos paine perävaunun ilmansyöttöjohdoista häviää kokonaan, automaattisen jarrujärjestelmän tulee kytkeytyä toimintaan. Automaattijarrutuksen tehon on oltava täyteen kuormatulla ajoneuvolla 40 km/h:n nopeudella vähintään 13,5 % suurimmasta staattisesta pyöräpainosta. Vastaavuus todetaan vertailuajoneuvon asiakirjoista ja mahdollista akselistorakennemuutosta koskevista tai hyväksyttävän ajoneuvon ja vertailuajoneuvon eroja koskevista asiakirjoista. Vaatimusten täyttymisestä on tarvittaessa varmistuttava käytännön kokeella.

4.6 Jarrutustehon jakautuminen perävaunun akseleille

Vastaavuus E-säännön n:o 13 liitteeseen 10 (jarrutustehon jakautuminen ajoneuvon akseleille (kitkakäyrä)) voidaan osoittaa ajoneuvon valmistajan tai muutoksen tekijän toimittamilla laskelmilla. Laskennassa noudatetaan E-säännön n:o 13 liitteessä 10 kerrottuja vaatimuksia, määritelmiä ja ohjeita. Laskelmissa esitetään:

- a) varsinaisen perävaunun ja keskiakseliperävaunun jarrutussuhteen ja paineen välisestä suhteesta E-säännön n:o 13 liitteen 10 kaavion 2 mukainen kuvaaja;
- b) puoliperävaunun jarrutussuhteen ja paineen välisestä suhteesta E-säännön n:o 13 liitteen 10 kaavioiden 4A ja 4B mukainen kuvaaja;
- c) kitkakäyrät akseleittain E-säännön n:o 13 liitteen 10 kaavion 1B mukaisesti.

Lukkiutumattomalla jarrujärjestelmällä varustettujen perävaunujen vaatimustenmukaisuuden arvioinnissa noudatetaan E-säännön n:o 13 liitteen 10 mukaisia poikkeuksia.

Kuvaajat esitetään ajoneuvo kuormittamattomana ja täyteen kuormattuna. Täyteen kuormatun ajoneuvon laskelmat voidaan tehdä suurimmilla teknisesti sallituilla akselimassoilla.

Lisäakselin jarruvoiman tulee suhteessa siihen kohdistuvaan massa vastata muiden akselien jarruvoimia.

4.7 Perävaunun jarrujen vasteajat eli toimintaviiveet

Vastaavuus E-säännön n:o 13 liitteen 6 mukaisiin jarrujen vasteaikavaatimuksiin voidaan osoittaa mainitun liitteen 6 mukaisella käytännön testillä.

Hyväksynnän hakijan toimittamat mittaustulokset voidaan hyväksyä, jos tämän liitteen 2.2 kohdassa tarkoitettu lausunnon antaja on todennut mittauslaitteiston vaatimustenmukaisuuden.

Sähköohjatuilla jarruilla varustetun perävaunun jarrujen vasteajat tulee mitata ainakin tilanteessa, jossa jarruja ohjataan pelkästään paineilmalla. Jos mittausta ei tehdä jarrujen sähköohjauksen ollessa toiminnassa, tutkimuslaitoksen tai hyväksytyin asiantuntijan tulee vakuuttaa asiakirjojen ja muiden mittausten perusteella siitä, että vasteajat sähköohjauksen ollessa toiminnassa eivät ylitä sallittuja arvoja.

Jarrujen vasteaikojen mittauksessa tulee käyttää E-säännön n:o 13 liitteen 6 lisäyksen mukaista simulaattoria. Jos mittausta ei tarvitse tehdä jarrujen sähköohjauksen ollessa toiminnassa, simulaattorin ei tarvitse täyttää sähköohjattujen jarrujen mittausta koskevia vaatimuksia.

Jos perävaunun akselien määrää muutetaan, muutos tulee tehdä niin, että se ei tarpeettomasti kasvata jarrujen vasteaikoja.

4.8 Perävaunun paineilmajärjestelmien energiasäiliöiden tilavuus

Vastaavuus E-säännön n:o 13 liitteen 7 mukaisiin paineilmajärjestelmien energiasäiliöiden tilavuudelle ja energialähteille asetettuihin vaatimuksiin voidaan arvioida vertailuajoneuvon asiakirjojen perusteella.

Lisäkselin yhteyteen asennettavan paineilmasäiliön tilavuuden tulee olla suhteessa muiden akselien yhteyteen asennettujen paineilmasäiliöiden tilavuuteen, mutta kuitenkin vähintään 20 litraa, jollei esitetä luotettavaa selvitystä pienemmän tilavuuden riittävydestä.

Vastaavuus E-säännön n:o 13 liitteen 7 mukaisiin paineilmajärjestelmien energiasäiliöiden tilavuudelle ja energialähteille asetettuihin vaatimuksiin voidaan osoittaa myös käytännön testein E-säännön n:o 13 liitteen 7 mukaisesti tai toisen vastaavan ajoneuvon asiakirjoilla.

4.9 Perävaunun jarrujen lukkiutumisenestojärjestelmää koskevat vaatimukset

Vastaavuus E-säännön n:o 13 liitteen 13 (lukkiutumisenestojärjestelmillä varustettuja ajoneuvoja koskevat testivaatimukset) tai liitteen 20 kohdan 7 (vaihtoehtoinen menettely lukkiutumattoman jarrujärjestelmän jarrutustehon osoittamista varten) vaatimuksiin nähden voidaan osoittaa vertailuajoneuvon testausselesteella ja muulla vertailuajoneuvon asiakirjoilla.

Jos hyväksyttävän ajoneuvon ja vertailuajoneuvon akselistorakenteet poikkeavat toisistaan, vertailuajoneuvon lukkiutumattoman jarrujärjestelmän hyvyysuhteen tulee olla vähintään 80 % tai hyväksyttävän ajoneuvon akseleista vähintään puolet tulee olla varustettu lukkiutumisenestojärjestelmää ohjaavilla pyörimisnopeustunnistimilla.

Vertailuajoneuvon tulee täyttää E-säännön n:o 13 liitteessä 13 säädetty hyvyysuhdevaatimus 75 % kuormaamattomana mainitussa liitteessä 13 tarkoitetun korkean kitkakertoimen (kitkakerroin $\geq 0,8$) pinnoilla.

Jos vertailuajoneuvon hyvyysuhde ei ole tiedossa eikä edellä 2 kappaleessa määrätty vaatimus pyörimisnopeustunnistimien lukumäärästä toteudu, vaatimustenmukaisuus voidaan 2 kappaleesta poiketen osoittaa käytännön testein. Hyvyysuhdevaatimus katsotaan täytetyksi,

jos ajoneuvo täyttää kuormaamattomana korkean kitkakertoimen (kitkakerroin $\geq 0,8$) pinnalla E-säännön n:o 13 liitteessä 13 säädetyn hyvyysuhdevaatimuksen 75 %. Mittausmenetelmä laskukaavoineen on esitetty mainitussa liitteessä 13.

Lukkiutumisenestojärjestelmän on säädettävä ainakin kahta ajoneuvon vastakkaisilla puolilla olevaa pyörää suoraan ja kaikkia muita pyöriä joko suoraan tai välillisesti. Varsinaisessa perävaunussa vähintään kahta vastakkaisilla puolilla olevaa pyörää yhdellä etuakselilla ja kahta vastakkaisilla puolilla olevaa pyörää yhdellä taka-akselilla on säädettävä suoraan siten, että jokaisella näistä akseleista on vähintään yksi riippumaton jarrutusvoiman muunnin (ABS-venttiili), ja kaikkia muita pyöriä on säädettävä joko suoraan tai välillisesti.

4.10 Perävaunun vetämiseen tarkoitettun perävaunun jarrujärjestelmä

Perävaunun vetämiseen tarkoitettu perävaunu on varustettava sähköohjatuin jarruin. Tällaisessa perävaunussa tulee olla reititin, joka jakaa sähköisen jarrujen ohjaussignaalin kyseiselle perävaunulle ja sillä vedettävälle perävaunulle.